

KBH

NR 25 · OKTOBER 2007

UPDATE

Nørrebroparken
- Nyt grønt liv til Nbro

TOP + FLOP

Hip-hop tøj til piger
- Anna David

BYLIV

Naturmærkemanden
- På pubcrawl...

OLD SCHOOL

Østerport
Fra krig til trafik

KBH^o
nummer
25

DEN STORE

BYEN MELLEMLIV OG DØD

Hvordan får man liv i det nye København?

PORTRÆT

THOMAS VINTERBERG

Filmmanden vil acceptere at han er fanget i en forstad til verden – KBH har mødt ham

KULTUR

NORDATLANTEN I KØBENHAVN

Grønland, Færøerne og Island har indtaget hovedstaden

GRATIS

OPLEV BYENS FORANDRING

29. JUN 10:00 > **BYEN I
FORANDRING**
> 21. OKT 16:59 2007

KOM IND I Udstillingen

UDSTILLING > START DIN
OPLEVELSE I DANSK ARKITEKTUR
CENTER OG FORTSÆT UD I BYEN

Foto: Torben Eskerød

29. JUNI > 21. OKTOBER 2007

Få overblik over byens forandring på udstillingen BYEN I FORANDRING i Dansk Arkitektur Center og gå derefter på opdagelse der, hvor udviklingen foregår – nemlig ude i byen.

FØLG UDVIKLINGEN I SEKS BYOMRÅDER:

- VALBY** > FABRIKSHALLER SÆTTER NY SCENE
- FREDERIKSBERG** > FRA JERNBANE TIL METRO
- NØRREBRO STATION** > EN RÅ OASE
- HAVNEN** > FRA INDUSTRIHAVN TIL BYHAVN
- NORDØSTAMAGER** > 10 MIN. TIL STRANDEN
- ØRESTAD** > NY BY PÅ BAR MARK

Udstillingen BYEN I FORANDRING viser et øjebliksbillede af, hvor og hvordan hovedstaden forandrer sig lige nu og i nær fremtid.

Få overblik over seks nye byområder under udvikling og oplev ny arkitektur, nye boliger, nye byrum og nyt byliv.

Udstillingen er samtidig din guide til at fortsætte videre ud i byen – på guidede ture eller på egen hånd. I Dansk Arkitektur Center kan du hente kort til cykelruter, låne mp3-afspillere med podwalks og få overblik over sommerens guidede ture og debatarrangementer.

Foto: Jan Lindehe

COPENHAGEN X

FOTOKONKURRENCE > VIND EN FLYVETUR OVER KØBENHAVN

Hvordan ser din bydel ud? Tag et foto af byens forandring og deltag i konkurrencen om en guidet flyvetur over hovedstaden for tre personer. Alle, der sender fotos ind, får en gratis billet til udstillingen og mulighed for at se deres foto udstillet.

LÆS MERE PÅ WWW.COPENHAGENX.DK

TAG MED UD I BYEN

GUIDEDE TURE > MÅ VI TAGE DIG MED UD I BYEN?

Kom med Copenhagen X på gratis guidede ture hver søndag i fire af hovedstadens nye byområder. Sejl fra Nord- til Sydhavnen, gå via Bryggebroen fra Vesterbro til Amager, spadser gennem Ørestad City og tag cyklen fra Frederiksberg til Nørrebro.

SE PROGRAM PÅ WWW.COPENHAGENX.DK

PODWALKS > LYT TIL BYEN

Oplev byen på en podwalk – en guidet tur som lydfil downloadet til din mp3-afspiller – fortalt af arkitekter, beboere, borgmestre og andre af byens stemmer. Du kan blandt andet tage på rundtur i den fremtidsorienterede bydel Ørestad Nord og på et nostalgisk strejftog på Nørrebro med dramatikeren Jokum Rohde som guide.

DOWNLOAD PÅ WWW.COPENHAGENX.DK

CYKELRUTER > MØD BYENS FORANDRING PÅ DIN CYKEL

Følg fem cykelruter til nye kvarterer og ny arkitektur. Start f.eks. i Dansk Arkitektur Center og kør forbi Tietgenkollegiet, IT-Universitetet, DR Byen og videre til Amager Strand. Se også det nye Skuespilhus på vej til Fyrtårnet på Amerika Plads eller Frederiksbergs nye pladser.

DOWNLOAD KORT PÅ WWW.COPENHAGENX.DK

INFOPOINT > MØD OS I BYEN

Hen over sommeren står vi klar til at besvare dine spørgsmål og vise dig ud i byen. Find en INFOPOINT nær dig på www.copenhagenx.dk

Foto: BIG - Esben Bruun

KATALOG & BYGUIDE > OPLEV BYEN PÅ EGEN HÅND

Byguiden "NY ARKITEKTUR I HOVEDSTADEN" og udstillingens katalog giver dig overblik over byens forandring og udvikling.

FÅ KATALOGET / GRATIS I DANSK ARKITEKTUR CENTER

BYGUIDE
PRIS 75 KR

WWW.COPENHAGENX.DK
FØLG BYENS FORANDRING PÅ
NETTET OG VIA NYHEDSBREV

29. juni - 21. oktober 2007 • Åbent alle dage kl. 10-17
Strandgade 27B • 1401 København K • www.dac.dk

udstilling • café • boghandel • konference

making room for personality made by you

Det mest udfordrende instrument at mestre er personlighed – at udtrykke sit inderste med originalitet og opfindsomhed. Det er din fantasi, der sørger for det rigtige orkester til dit eget rum.

Montana
www.montana.dk

Hvor går du hen, hvis du vil have store og levende oplevelser?

På **BYENS LEVENDE SCENER**

TEATERZONE

I denne sæson kan du bl.a. se forestillingerne:

ALINEALENE, ANNAS TEMA, **BABBLE-BABBLE**,
BOOMERANG, CABARET [TRIBUNALE], CAFE ZENNEP,
CRUISE, DET KINESISKE SPØGELSE, DET LILLE HUS
PÅ GRØNLAND, DON'T LET ME DOWN, DRENGENE
EFTER PIGERNE eller JUL FOR LET ØVEDE, **DUESLAG**,
EN DAG I PARADIS, FLAMMENS MUSE – MUSE OF FIRE/
WILLIAM SHAKESPEARE, **FOBISKOLEN**, FOR ENDEN AF HAVEN,
FOREVER YOUNG, FORVANDLINGER, **GO TO GATE**, HAMLET
DEKONSTRUKTIONEN, HIMMEL-HAVN, HJEM KÆRE HJEM,
HÅNDEN I HJERTET, I TOSCANA, KLUMPFISKEN, KOM SOM DYR,
KVINDE OG FUGLESKRÆMSEL, KVINDEN ALENE, KÆRLIGHEDENS OPTIK,
LABYRINT, LENNON I THY, MANDELA, MENS VI VENTER PÅ GODOT,
MIRAKLET, MODERN LIFE, NABOEN DANSER, NON-STOP, NORDØST,
OM EN TIME ER JEG STIV – KRÆFTENS VILDE POESI, PANKRAK, PSK,
RELIEF POSSIBLE RELIEF, SAME SAME BUT DIFFERENT, SAMLERNE,
SHAKESPEARE I FORSAMLINGSHUSET, SOUND AROUND, TAKE
AWAY ART, THE HIDDEN SMILE, TRANSIT, **VOKSNE**, WUNDERGRUND

**byens
levende
scener**

BÅDTEATRET

CaféTeatret

MUSIKETS TEATRET

**KALEDO
SKOP/K1**

**KALE
DOSKOP/K2**

**MMMTTTT
MAMMUTTEATRET**

(P L A N) - (B)

PLEX KØBENHAVNS
MUSIKTEATER

FÅR302

TEATER 900

TEATRET VED SORTE HEST

www.levendescener.dk

DEN STORE **BY MED LIV 16**

Hvordan kan det være at vi bliver ved med at bygge nye bydele uden at tænke byliv ind? Vi forsøger at finde ud af hvad der skal til for at få mere levende by.

PORTRÆT **THOMAS VINTERBERG 30**

Aktuel med ny film der har fået blandede anmeldelser. Hvordan er det at skulle leve op til den perfekte debut, og kan Thomas Vinterberg forene sig med København? Vi har mødt ham.

KULTUR **NORDATLANTEN 42**

Island er blevet en republik, og de to andre har fået selvstyre. Men de gamle, nordatlantiske kolonier er ikke frosset ud af København, slet ikke. Vi har opstøvet festende færing og bøffiliaq.

BYLIV **NATURMÆRKEMANDEN 54**

Noget af en institution i det københavnske caféliv. Men nu er Christian, eller Naturmærkemanden som alle kender ham, ved at have kørt sin sidste tur.

14

KBHNYT 08

DEBAT 12

STEDET 15

TING OG LIV 24

KEND KBH 28

LÆNESTOLE 38

TOP+FLOP 40

DESIGN: KUGLEFINGEREN 48

MUSIK I KBH 49

RYGEGUIDE 51

KØBENHAVNERE 58

OLD SCHOOL 60

30

28

54

58

UPDATESOKT 14 NØRREBROPARK

28 SJAKKET

44 BIG HOUSE

DUBLIN DIAMANT

DUBLIN

ARKITEKTUR

Henning Larsen Architects har tegnet et vartegn til Dublin og satte for nylig kurs mod den irske hovedstad for at præsentere projektet. Den 37 etager høje bygning, One Berkeley Court, er skåret som en diamant og får passende til huse på en af Irlands dyreste byggegrunde, Jurys Berkeley Court.

BIG IGEN IGEN

HELSINGØR

ARKITEKTUR

Dommerpanelet var ikke et sekund i tvivl da de skulle udpege en vinder af konkurrencen om et 5000 m² nyt Søfartsmuseum i en gammel tørdok i Helsingør havn. I stedet for at plas-

tre dokken til med museumsbyggeri har Bjarke Ingels Group med vanlig sans for alternative løsninger valgt at bevare det imponerende dokrum tomt. Projektet ventes færdigt i 2010.

→ Træt af mikrobürgeren foran fjernsynet? Så *Spis Sammen*.

DANSK VELFÆRD I SHANGHAI

VERDEN

DANSK ARKITEKTUR

Udstillingen CO-EVOLUTION, der i 2006 sikrede Danmark den prestigefyldte Gyldne Løve på Venedig Biennalen, er i anledning af FNs klimakonference og EXPO i Shanghai taget på verdensturné for at sprede budskabet om bæredygtig byudvikling. Med ombord er blandt andet dette kinesiske forretningskvarter, Magic Mountains, der er skabt af danske COBE i samarbejde med det lokale universitet i Chongqing.

SPIS- SAMMEN.DK

KØBENHAVN

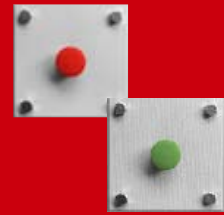

MAD

Hvorfor sidde alene over en slatten pizza når du lige så godt kan spise en god middag sammen med andre? Jens Engberg er højskolebarn og elsker at spise i flok. Sammen med vennen Kent Holm Nielsen har han fostret spis-sammen.dk – et gratis site hvor du kan møde nogen at lave spiseklub sammen med. Hvorfor? Fordi det er hyggeligt og letter din hverdag. Og nej, det er ikke et dating-site. Det er en spiseklub. Spiseklub!

>KBHkort

■ JA ELLER NEJ?

På KBHs hjemmeside kan du fortsat stemme på om Tivoli burde have fået lov til at bygge det 102 meter høje tårn i hjørnet ved Rådhuspladsen. Afstemningen kører til 21. oktober hvor en ny starter. www.kbhmagasin.dk

■ ÅBEN KONKURRENCE

FN afholder klimakonference i København i 2009 og har brug for en visuel identitet. Udenrigsministeriet og Dansk Design Center indbyder alle til åben konkurrence. Førstepremien er 100.000,- og materiale kan hentes på www.ddc.dk/cop15

■ DSB OVER ØRESUND

Godt nyt til Øresundspendlere. DSB har bestemt sig for at køre med tog over Øresundsbroen hvert tiende minut i myldretiderne. "Vi håber at kunne gennemføre det fra årsskiftet, for behovet er stort," siger Ove Dahl Kristensen, underdirektør i DSB.

■ STRØG-PROJEKT

I Strøgets "billige" ende – der hvor Absalon ligger i dag – åbner snart et 4.240 m² hus med butikker og hotel tegnet af den franske arkitekt Manuelle Gautrand. Oskar Jensen Gruppen har fået grønt lys til at igangsætte Strøg-byggeriet der forventes at stå færdigt i 2009.

■ SJOV BY

Vi shopper, vi forbruger og vi vil underholdes. Det har forvandlet vores byer til store forlystelsesparker. Ny bog ser nærmere på konsekvenserne og reddegør for begreber som 'funscapes', 'fear-culture' og 'kulturel planlægning'. *Fun City*, Arkitektens Forlag. Pris: 280,-

Stockholm Havn

MIN ER STØRRE END DIN

 SKANDINAVIEN

 TESTOSTERON

Københavns og Stockholms turistorganisationer har skændtes hele sommeren men har så vidt vides endnu ikke haft målebåndet fremme. Striden skyldes at Stockholm er begyndt at markedsføre sig selv som

Skandinaviens hovedstad, og ifølge Copenhagen Capacitys netop afdæde direktør, O. Rolf Larssen, stikker den slags hovmod en kæp i hjulet for samarbejdet henover Sundet. København og Stockholm er cirka lige store.

METRO HEALING

 METRO

 MUSIK

Modebutikker gør det. Storcentre gør det. Bilka gør det. Hovedbanen gør det. Spiller musik for os. Og det er langt fra altid forbundet med nydelse. Men nu kan stressede byboere se frem til sand lise for øregangene. I anledning af Spil Dansk Dagen 25. oktober sender fem forskellige ensembler meditative og healende toner ud i den københavnske undergrund. Hold sanserne åbne i tidsrummet kl. 11 - 12 og 12.30 - 13.30.

ORNLI' SYG GADEFEST

 KØBENHAVN

 FEST

"Vi kaster med beats og kærlighed og sigter efter alle! Så sluk for fjernsynet, fuck friværdien og kridt danseskene og inviter dine naboer til gadefest! Sådan lyder opfordringen på ny cd-compilation. ORNLI' SYG GADEFEST

FOR FLERE FRISTEDER er gratis og bliver omdelt på gader og stræder. Med følger også en udførlig brugsvejledning til hvordan du bygger dit eget mobile lydsystem og inviterer folk til ornli' syg gadefest. Jo tak!

HOLMENKOLLEN

 OSLO

 ARKITEKTUR

Oslos legendariske skihopbakke Holmenkollen skal rives ned, og til at stå for designet af det nye anlæg har en jury valgt den danske tegnestue JDS Architects. 'Nye Holmenkollen Fyr' er blandt andet udstyret med en blæret

opvarmet terrasse på toppen med 360 grader udsigt over by, fjord, bjerge og skov. Nordmændene satser på at den nye hopbakke bliver det nye vartegn for Oslo.

POD RIDE

 KØBENHAVN

 GUIDED TUR

Kan du ikke få nok af byens borgmestre, har du nu mulighed for at tage dem med på en hyggelig cykeltur rundt i byen. Download en *podride* – eller *walk* på copenhagenx.dk og sæt kurs mod 'Den grønne cykelrute'. Undervejs fortæller Klaus Bondam og Mads Lebech om visionerne for byens udvikling og ikke mindst om hvordan København bliver verdens cykelby nummer et. Der er flere andre *podwalks* at downloade.

LYS OVER BYEN

 KØBENHAVN

 LYS ELLER MØRKE?

Københavns Kommune har længe barslet med en belysningsplan for hovedstaden og blænder nu op for den nye strategi 'Natten i byens lys'. Med planens lidt uldne titel lægger kommunen op til at skrue op for blændingen uden at fornærme forelskede stjernekyggere og andre lyssky natteravn. Som en lille smagsprøve lyssættes Indre By på Kulturnatten. Også det trætte kvarter omkring Ørnevej i Nordvest kan se frem til en lysindsprøjtning.

KBH

KBH ApS

Kronprinsessegade 24
1306 København K

telefon 33 32 88 95
mail info@kbhmagasin.dk
web www.kbhmagasin.dk

Annoncer

DG Media
telefon 70 27 11 55
web www.dgmedia.dk

CHEFREDAKTØR (ANSV.)
ADM. DIREKTØR
ART DIRECTOR
Anders Djgaard
anders@kbhmagasin.dk

REDAKTØR
Tina Brændgaard
tina@kbhmagasin.dk

AD Assistent

Janine Schmiedel

Redaktionspraktikant

Gitte Jørgensen

Skribenter

Jeppe Villadsen
Morten Lykkegaard
Henrik Jensen
Lasse Korsemann Horne
Tom Nørgaard

Fotografer

Ty Stange
Michael Tonsberg

Forside

Thomas Vinterberg foran et billede fra Congo af Dag Hammarskjöld der har lagt navn til Østerbrocaféen DAG H. Det var her KBH mødte filminstruktøren. Læs side 30. Foto: Michael Tonsberg

Tryk

Color Print A/S

Oplag

30.000

Distribution

KBH er gratis og kan findes på 230 caféer, i butikker, biografteater m.v.

Udgivelsen er støttet af

Realdania

Abonnement

12 blade: 400 kroner
6 blade: 200 kroner
KBH udkommer 11 gange årligt
Klik ind på www.kbhmagasin.dk eller ring 38 16 80 39 (kl. 9-13).

Årets Magasin
MagAwards 2007

Generel Udmærkelse, særnumre
MagAwards 2007

ISSN 1901-5038

Artikler eller illustrationer må ikke eftertrykkes uden skriftlig tilladelse fra KBH.

BETTY NANSEN TEATRET

SEX LIGN OPERA

CAROLINE HENDERSON

KAYA BRÜEL

SZHIRLEY

ZAKI

BLÆS BUKKI

LAUS HØYBYE

JOACHIM KNOP

AL AGAMI

DON JUAN

Instruktør: Peter Langdal // Komponist og kapelmester: Søren Kjærgaard
Tekst: Thor Bjørn Krebs // 29. sep. - 17. nov 2007 // ma. - fr. kl. 20, lø. kl. 17
Billet: 3321 1490 // BilletNET: 7015 6565 // www.bettynansen.dk

Om byliv og sorte mambaer

Byliv er en svær størrelse. Nogle steder opstår det tilsyneladende af sig selv mens andre områder kæmper en sej kamp for at få "liv i gaden" – sådan helt bogstaveligt. Ørestad og Havnestad (i Islands Brygges ende længst fra Langebro) er to områder hvor det ikke er gået så godt. Ingen caféer, ingen butikker, ingen hyggelige hjørner, intet liv. Så går det bedre i de ældre bydele, og det er måske alderen der skaber liv?

Når vi er på storbyferie i udlandet, styrer vi først mod det gamle centrum. For her er der næsten med garanti byliv. I de gamle bydele er der *variation*. Et stræde krydser en bredere gade der åbner sig op til en plads. Herfra går en ny gade der slår små knæk, fortsætter i en kurve og støder ind i et lille torv. Stueetagerne er i høj grad fyldt op af butikker, caféer, gallerier og andre ting som vi kan *bruge* og *kigge på*.

I de nye bydele krydser snorlige veje hinanden, der er få fællesområder og ingen hyggelige kroge der indbyder til at man stopper op. Bygherrerne har få restriktioner og har også i stueetagen indrettet boliger for at maksimere profitten pr. m². Der er intet at kigge på i øjenhøjde. Kun lange stræk man skal gennemføre for at nå fra A til B. Det er ikke den moderne arkitektur der er problemet, men stiv byplanlægning og manglende regler for udnyttelse af stueetagerne. I månedens store artikel kigger vi nærmere på hvad der skal til for at lave levende by. Vi burde efterhånden have lært det!

Nu ligger det fast at der skal udskrives en arkitekt-konkurrence om boligbyggeri på Kløvermarken. Dermed er det langt fra sikkert at det er PLOT/BIGs boligslange der bliver opført omkring de ujævne boldbaner på indre Amager der har kostet mange brækkede ben og sprængte skillesener gennem tiderne. Og det er godt!

PLOTs oprindelige idé med at bygge boliger i Kløvermarkens omkreds var god. Den forblæste stump land ligger centralt i byen, og der kan laves plads til byggeri uden tab af boldbaner. Men BIGs projekt har *ghetto* skrevet med fede bogstaver hen over sig – en slags det 21. århundredes Tåstrup. En studentikos drøm ved tegnebordet hvor en megakarré på næsten tre km kunne bugte sig som en sød snog omkring græsset. Altid ivrige Bjarke Ingels fortæller om de store variationer i højde, græsterrassen på taget og de spændende kig gennem portene ind til holdbanerne. Mere sandsynligt er det at det færdige byggeri på en almindelig, grå oktoberdag ville fremstå som én lang blok fra neo-modernismens baggård. En fed sort mamba der ville lægge sig omkring græsset og, ligesom slangens gift, lamme musklerne og standse åndedrættet. For liv ville der ikke komme meget af. Liv kommer af *variation*, og i BIGs karré ville man dårligt kunne huske hvor man selv bor. Alt ligner hinanden. En konkurrence kan forhåbentlig skabe en varieret løsning der ikke blot vil være smukkere, men også mere levende for de mennesker der skal, ja, leve der. *AO*

OKTOBER 2007

DA IKKE-RYGERNE OVERTOG VERDEN

Forleden fandt min veninde og jeg til vores store glæde en bar i centrum der er så lille at man stadig må ryge. Vi var lidt forsigtige da vi gik ind men fik øje på den lille stabel askebægge og på en enkelt rygefælle i hjørnet. Den må jo være god nok, tænkte vi, og tændte hver en cigaret efter at have forsynet os med to kolde fadøl. Der gik dog ikke mange sekunder før et par onde øjne landede på mig. Den midaldrende dame ved bordet overfor mente åbenbart ikke at rygeforbudet er omfattende nok. Så blev jeg gal og stirrede på hende til hun kiggede væk igen. Og nu vil jeg sige: Kære ikke-rygere, I har næsten overtaget hele verden, og nu må det være nok. 95% af byens caféer er nu røgfri. Hvis I ikke vil have røg, så gå på en af dem. Spis jeres livsfarlige bacon-sandwiches og lad mig ryge mig en livsfarlig cigaret i fred på et af de få steder jeg har tilbage.

Kirstine Berg

NU ER DET NOK

Nu kan jeg simpelthen ikke holde det ud længere. Jeg var på rundtur i Europa her i sommer, og ikke ét sted så jeg et centralt strøg der så bare tilnærmelsesvis så dårligt ud som Købmagergade. Medierne har skrevet om det i årevis, men sker der noget med de fliser? Det er fan' me pinligt, synes jeg. Et af verdens rigeste lande, en af verdens mest cool byer, siges det, og så har vi accepteret sådan en omgang Bratislava-forstad i årevis. Jeg fatter det ikke. Er byens ledelse fuldstændig inkompetent?

Mvh Jesper Dalgaard

Hej Jesper

Du er nok ikke ene med din vrede, men der sker faktisk noget nu. I september valgte kommunen 12 teams til en idékonkurrence der starter snart og skal ende med et samlet forslag til en ny Købmagergade og også et nyt Kultortov og Hauser Plads. Hvor når gummigederne kører ud, er dog lidt usikkert. Når projektet er færdigt, skal det sendes i licitation, og endnu er finansieringen ikke helt på plads. Vi skal nok følge sagen her i KBH.

Købmagergade er upopulær, men der sker noget nu.

BYG HØJHUS VED NØRREBRO STATION

En lille grund mellem Nørrebro og Nordvest ligger næsten forladt hen.

Månedens idé af Jonas Sørensen

Midt i debatten om højhuse i København – for eller imod højhuse i Middelalderbyen, i Havnen eller Metropolzonen – foreslår jeg, at man bygger et højhus ved Nørrebro Station, på den grund der omkranses af Nørrebrogade, Mimersgade og Borgmestervangen, lige over for Føtex.

Jeg har ofte undret mig over hvor dårligt udnyttet den grund er: En tøjbutik af ældre dato, en trist kebab-kiosk og et mindre område med grus der bruges til parkering. Grunden ligger lige dér hvor Nørrebro ender og Nordvest starter, et område med mange forskellige mennesker og et lidt råt udtryk. Det bliver et område der de næste 10-15 år kommer til at gennemgå en stor udvikling – lige ved Ringbanen, kommende Metrocityring og evt. en kommende letbanelinie ind mod byen.

Jeg kan sagtens forestille mig at et arkitektonisk gennemtænkt højhus på 40-60 meter placeret dér vil være med til at bringe nyt liv til området, evt. med butikker i stueplan eller f.eks. med et sundhedscenter, borgerservicecenter og bibliotek i de første to etager, og (billige?) lejligheder på de øvrige etager. Det ville på en flot måde markere overgangen fra ét byområde til et andet og vise vejen for fremtidig velplacerede højhuse uden for centrum af byen.

KBH sender to billetter til Empire Bio til månedens bedste, sjoveste, vildeste eller mest underlige idé.

EMPIRE BIO

Boldhusgade

Kongesved og konkurrencesport ...

En ophidset borger kaldte i 1917 Boldhusgade for en "ret ubetydelig Gade der næsten er lige saa bred som den er lang". Størrelsen kan der måske være noget om, men den hånlige karakteristik yder ikke helt Christiansborgs lille genbo retfærdighed. For selv om Boldhusgade hører til i miniput-ligaen, bærer den charmerende lille brostensgade på en solid portion byhistorie.

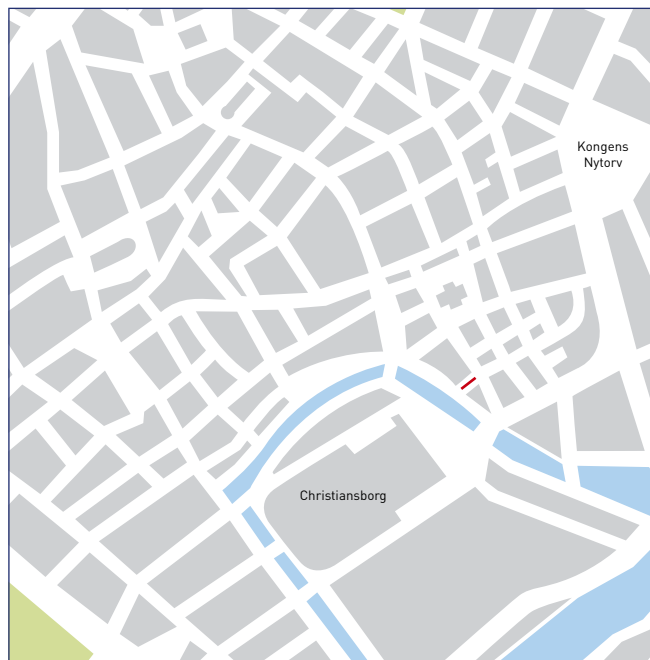
Alle veje fører efter sigende til Rom, men når det kommer til Københavns historie leder de oftere til Christian 4. Og Boldhusgade er ingen undtagelse. Gadens navn henviser nemlig til det boldhus, eller *bolhauss*, som den utrættelige konge i 1597 lod bygge på grunden der indtil da havde dannet ramme om den kongelige urtehøve.

Oversat til nudansk var boldhuset en slags sportshal hvor kongen kunne svede sine krigsfrustrationer ud til tidens hippe, fransk-importerede sportsgrene som fjerbold og det håndboldlignende *pelote*. Ofte gik legene dog ud på andet og mere end at få rørt musklerne. Sammen med kammersjukkerne Ditlev Rantzau og pfalzgreve Augustus spillede den konkurrence-ivrige konge nemlig om penge, og ifølge de udførlige regnskaber i kongens kalender tyder meget på at der ikke blev ydet royal særbehandling.

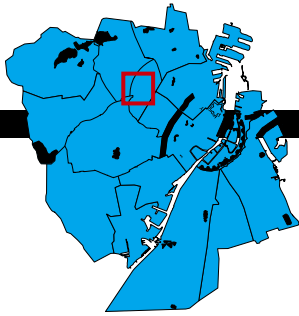
Boldhusgade hed på det tidspunkt Adelstredet og fungerede som tilkørselsvej til selve boldhuset der lå placeret omtrent ved nr. 1. Navnet Boldhusgade får gaden først efter at boldhuset i midten af 1600-tallet er flyttet til nye gemakker på Slotsholmen og benævnes i første omgang Gammel Boldhuusgade.

I dag er det kun navnet der vidner om Boldhusgades sporty historie, og selv om den klejne gade ved Slotsholmskanalen er hjemsted for både et lille galleri og Det Danske Europa Institut, er gaden nok bedst kendt for at lægge matrikelnummer til dele af Beskæftigelsesministeriet.

Gitte Jørgensen

→ Børnene kan give fantasien gas på 'Bermudatrekanten' – en legeplads med skibs- og flyvrage

→ "De små volde er det bedste legeredskab for børn, og det giver folk en 'ryg' på den store græsplæne."

NYT LIV TIL NØRREBROS GRØNNE LUNGE

Tidligere kendt som byens største hundetoilet. Nyrenoverede 'Nørrebropark' byder nu også velkommen til solbadere, skatere, kærester og børn.

"Superfedt!" siger Anders på 31 og hopper op på skateboard'et igen. Han er begejstret for den nye Nørrebropark der munder ud i en skatebane ved Hillerødgade.

"Man kan mærke at Teit Andersen har designet banen. Den er meget streetskate-agtig."

"Det eneste problem er at banen er støbt i asfalt. Det skulle have været cement. Banen er for blød, og det river i huden når du falder," fortæller Christian der har et par rulleskøjter bundet til fødderne.

"Men det er sgu en god bane," siger han så.

SPORTSPARK

Efter en gennemgribende renovering lever det aflange hundetoilet nu op til sit formål som rekreativt område. Nogle steder minder Nørrebropark mest af alt om en sportsplads med baner til både skatere, volleyball, basket og ishockey.

Men parken byder også på store græsflader med læhegn af piletræer og græsklædte jordvolde perfekte til solbadning. Der er sågar en have med bænke til de ældre, en løbegård til hunde og et ølskur til dem med hang til en enkelt. Og børnene kan give fantasien gas på 'Bermudatrekanten' – en legeplads med skibs- og flyvrage.

→ "Vi valgte at plante bunkerne til, så de nu er helt uldne. Derfor ville vi lave en kunstig og rå bunkerbule," forklarer Louise Risør. "Der er ingen børn, der kan gå forbi bulen uden at skulle en tur henover den." Boblen er udsmykket med dens nøjagtige GPS-data.

FORDOMME STÅR FOR SKUD

"Nørrebroparken er måske ikke lige stedet jeg ville invitere på picnic," mener Julie Kierkegaard der er ude at lufte hunden Luna.

"Parken har et dårligt ry, men det er måske bare fordomme?" tilføjer hun.

Gry Abrahamsen står og kysser på toppen af en forunderlig asfaltboble midt i parken. Hun er glad for renoveringen.

"Der er kommet liv i parken. Folk spiller bold til langt ud på aftenen, og de sidder og griller og hygger! Den tanke har jeg aldrig haft – at man kan hygge i Nørrebropark!" ←

NØRREBROPARKFAKTA

- Parken ligger mellem Hillerødgade og Jagtvej.
- Parken er designet af professor Steen Høyer i samarbejde med GHB Landskabsarkitekter a/s
- Parken indeholder to markedshaller, to klokketårne, en skatebane, en volleybane, en bandebane, vandlegsareal, fodboldbane og legeplads samt ølskur.
- Anlægssum: 20 millioner kroner. To års anlægstid.

DEN MINDSTE DESIGNBUTIK

Torvegade 26
Kbh K
32 54 49 00

STEDET

Helt ærligt

"Ni og en halv kvadratmeter, det kan ikke være meget mindre," griner Barbara der sammen med kæresten Jacob den 4. juli kunne kalde sig nybagte forældre til Christianshavn-butikken med det hudløst ærlige navn *Den Mindste Designbutik*.

Kilet ind mellem en kiosk og en cykelhandler ser den smalle butik med den minimalistiske, sort-malede facade umiddelbart ud til at være kommet i umage selskab. Men det er kun en fordel, mener de entusiastiske ejere.

"Det er faktisk lidt det der er vores stil. Det lidt subkulturelle man finder i Soho eller Berlin. Der må godt være noget skævhed," forklarer Jacob.

Og skævheder er der masser af i den tidligere herrefrisørsalon der i høj grad byder på 'limited edition' og ting man ikke lige finder alle andre steder. Som for eksempel håndflettede fyrretræs-urve fra Finland og Barbaras egne akryl-halskæder.

Butikken byder på forkælelse for enhver pengepung. Dyrest er Jacobs egen bæk til 45.000, mens man for beskedne 19 kroner kan blive den moderigtige ejer af en Stædtler-blyant i flouriserende farver. Har man glemt spenderbukserne derhjemme, er der også råd for det. Man er nemlig meget velkommen til bare at ose og lade sig inspirere. Og måske drikke en kop kaffe hvis man bliver længe nok.

Trods de små forhold er drømmene store. Sortimentet skal suppleres, blandt andet med flere af parrets egne kreationer. Også fredags-produkt-lanceringer med et glas vin over disken er på tegnebrættet. Indtil da er det de små detaljer der pusles om. Som for eksempel det lille skilt ved døren med ordene KOM GODT HJEM.

"Vi overvejede om det ville være plat, men vi tænkte at folk ville trække på smilebåndet. Og så er man nået langt," smiler Jacob.

Af Gitte Jørgensen

EM ØD

Byen **kan leve** mellem husene - og den **kan dø**.
De fleste ved nok hvad de foretrækker, så hvorfor skal det
være så svært at **skabe levende byrum**?

Af Jeppe Villadsen

Den slanke, mørke silhuet af Ferringhuset er det første man får øje på når man sætter kurs mod Ørestad City. På vej ud ad Ørestad Boulevard er der ikke mange andre synlige tegn på at man nærmer sig et af de mest ambitiøse byudbygningsprojekter i København i nyere tid.

Ferringtårnet bryder med sin sorte søjle horisonten i det ellers pandekageflade terræn. Fra taget 80 meter oppe lyser to røde lamper, så lavtgående fly ikke risikerer at få maskinen i Ørestaden.

Tættere på forvandler bygningen sig gradvist til en hel skyline. Man er ikke længere i tvivl om at der er noget på færde. Det ligner ikke det København vi kender.

Der er et stykke vej endnu ad den øde ørestadsboulevard der løber med Amager Fælled og metroen på hver sin side. Så markerer Københavns Energis store grå betonkompleks på venstre hånd at man nærmer sig, og lidt længere fremme til højre det tidligere så ensomme Bella Center.

Vejen snævres en smule, og nu tårner der sig boligkolosser op på begge sider af vejen. En del større end vi er vant til i resten af København, men med opfindsomme faconer og facader der konkurrerer om opmærksomheden. Så er det vel bare at fortsætte mod centrum?

Det ville være en overdrivelse at sige at det vrimler med mennesker. Enkelte jogger langs vejen. En cyklist i ny og næ der trods blæsten som har frit spil indover Fælleden. Men ellers er det mest biler på vej hjem fra arbejde.

Bænke og opholdssteder med læ er der ikke meget af, og et bytorv, eller bare noget der minder om et centrum, ser man forgæves efter.

Men hov, pludselig myldrer det med folk, og endda en pølsevogn. Barnevogne, jakkesæt og flokke af Ipod-monterede unge stimler over vejen med fyldte bæreposer. Hvad sker der? Nå jo, Field's!

Liflig musik strømmer ud af det store indgangsparti sammen med duften fra Danmarks største bagerbutik, Kagehuset, der ligger lige inden for døren. Fristende på en halvkold og regnvåd sensommerdag.

Indenfor er centerhallen fuld af varme, lys og den særlige elektricitet der opstår når mange mennesker gnubber sig op og ned ad hinanden. Her er alt hvad en by kan begære: caféer, sushibarer, restauranter, fitness og indkøbsgader proppet med mennesker. Endda en indendørs golfbane.

Aahh, det er herinde de har gemt bytorvet.

RYGERE OG PENDLERE

Sådan kan en tur til Ørestad City forme sig, sådan gik det i hvert fald da KBH lagde vejen forbi. Og beskrivelsen dækker meget godt hvad der er gået galt i bydelen, mener Bo Grönlund der er arkitekt og lektor på Center for Byplanlægning. Placeringen af Field's er den første af en række alvorlige fejltagelser hvis man vel at mærke ønsker en bydel med liv og aktivitet. 'Dødssyg' kalder han den.

"Hovedproblemet er at man har proppet alt sammen ind i Field's, så du får ikke noget liv andre steder. Folk går det lille stykke mellem metrostationen og direkte ind i Field's - og kommer ikke ud igen før de skal med metroen hjem," siger Bo Grönlund.

Dermed slutter han sig til koret af arkitekter og byplanlæggere der har kritiseret designet af »

den nye bydel med udtryk som 'livløs' og 'en planlægningsmæssig skandale'.

"Jeg kørte forbi forleden med en gruppe svenskere. Blandt de få mennesker vi så i byrummet var nogle gymnasieelever der stod uden for Ørestad Gymnasium og røg. Så med andre ord er de eneste mennesker man ser, dem der går til og fra metroen, og så dem der står udenfor og ryger fordi de ikke må ryge inden-dørs! Og det bliver næppe bedre i fremtiden."

Et andet problem er at Ørestad er anlagt som et smalt bånd, påpeger han. Det spreder byen ud i stedet for at samle den om et centrum, og det bliver ikke bedre af at der er meget dårlige forbindelseslinjer til det omgivende byområde.

"Trafikken skal altså kunne komme frem hvis en by skal fungere, men i Ørestad har du en virkelig dårlig kontakt til det eksisterende Amager som ligger øst for – man kan næsten ikke komme til Ørestad City derfra, ikke i bil i hvert fald, fordi man har spærret den nemmeste vej efter krav fra beboerne."

HOLLANDSK SOLSTRÅLE

Men det er altså heller ikke nogen let sag at få et sprudlende byliv op at stå når man bygger fra helt bar mark. Faktisk kan Bo Grönlund kun komme i tanke om et enkelt rigtig vellykket eksempel i nyere tid.

"Den eneste nyanlagte by fra de sidste 50

år i Vesteuropa, jeg kender, hvor det virkelig er lykkedes at få gang i et byliv, er en by der hedder Almare 20 km øst for Amsterdam."

Og forklaringen på succesen er ikke enkel, men er summen af en lang række valg undervejs i planlægningen og udformningen af byen:

"De har samlet 100.000 mennesker på ret lille plads og har samtidig forbudt butikscentre ude ved motorvejen og dermed tvunget al detailhandelen ind i bymidten. Alting er blandet sammen: administrationen, detailhandelen, forlystelser osv. på en meget kompakt måde i et traditionelt gadesystem med gader og karréer. Og så ligger byens gågader, torv, rådhus og biograf inden for gangafstand fra stationen og ned til en sø. Endelig er det en cykelby der har gode forbindelser med offentlig transport både ind og ud af byen," fortæller Bo Grönlund.

Han nævner i samme åndedrag det kommende Ørestad Syd, lige syd for Ørestad City, som et eksempel på vellykket, gennemtænkt byplanlægning.

"Ørestad Syd tegner til at blive den mest vellykkede del af Ørestaden set fra et bylivssynspunkt, blandt andet fordi der bliver en høj tæthed af bygninger og beboere og en god blanding af erhverv, boliger og forlystelser."

Louise Kielgast er antropolog med en masteruddannelse i international byudvikling og ansat hos Gehl Architects som rådgiver om

LANGSOM BY

Cittaslow er en bevægelse der arbejder for 'langsommere liv' og bedre livskvalitet i byer. Deres manifest lyder at en by skal være rar at bo i og besøge, og det betyder ganske enkelt plads til at beboerne kan leve livet i byen.

En by kan blive certificeret cittaslow hvis den har under 50.000 indbyggere og tilstræber en udvikling der sætter langsomt og behageligt liv i byen i centrum – blandt andet ved at tænke liv ind mellem husene og ikke blot banke nybygninger op efter et rationelt paradigme.

Sydfynske Svendborg bejler som en af de første danske byer til titlen som cittaslow.

www.cittaslow.org.uk

indretning af byrum i hele verden. Hun fremhæver brugerne af byrummet som den helt afgørende faktor for om det lykkes at få liv i bydelen eller ej.

"Det er vigtigt at man gør sig klart hvad det er for nogle brugere man vil tiltrække – dem som skal skabe livet. Hvilke behov og interesser har de," spørger hun retorisk og nævner Havneparken på Islands Brygge og Amager

» Ørestad Syd tegner til at blive den mest vellykkede del af Ørestad set fra et bylivssynspunkt, siger Bo Grönlund fra Center for Byplanlægning. Bydelen vil have et langt mere varieret gadenet end Ørestad Nord og City. I forgrunden Big House som du kan læse mere om på side 52.

CARLSBERG

Pladserne i den nye Carlsberg-bydel skal være dagligstuer og ikke fodboldbaner, fortæller Entasis der har sat sig for at bringe variation og menneskelig skala ind i gadebilledet. Gaderne skal anlægges næsten labyrintisk, og også undergrunden vil blive taget i brug.

Man har ikke de her flider hvor der intet sker for øjet over 100 eller 200 meter

Strandpark som eksempler på at det er lykkedes at skabe et attraktivt byrum fra grunden.

”Det er steder der er blevet åbnet op til glæde for hele byen, og man har tænkt i forskellige brugergrupper og forskellige behov. Der er en rampe for skatere, der er basketball-

bane, der er strand og strandpromenade og mulighed for at grille og slikke sol.”

”Og hvis man også tænker det ind at byens rum skal have en demokratisk funktion – at det skal være mødested for mange forskellige mennesker – ser det ud til at de to områder også kan det. De indkomststærke tilflyttere bruger dem, folk fra Christiania, indvandrerfamilier der griller, skatere osv. Alt i alt en langt mere broget brugergruppe end fx på Bellevue,” siger Louise Kielgast.

DAGLIGSTUER – IKKE FODBOLDBANER

Mens en række af de nye bydele, som Havnestaden i den sydlige ende af Islands Brygge, nybyggerierne ved Nordhavnen og Ørestad City og Nord, ikke er særlig vellykkede ud fra en bylivsbetragtning, fremhæver Louise Kielgast Sluseholmen i Sydhavn som en positiv

undtagelse. Byggeriet udmærker sig ved at der er tænkt i mindre enheder med kanalhusene og deres vidt forskellige facader.

”Man har ikke de her flader hvor der intet sker for øjet over 100 eller 200 meter – og variationen optræder vel at mærke nede i øjenhøjde hvilket er vigtigt, for det nytter ikke noget hvis det kun kan nydes når du sidder på din altan på 10. etage. Så skaber du jo ikke noget liv. Også højden spiller en positiv rolle, den skaber en anden, mere menneskelig skala end nogle steder i fx Ørestaden,” siger hun.

Netop udgangspunktet i den menneskelige skala er centralt i forslaget til den nye bydel på Carlsberggrunden i Valby – pladserne skal føles som dagligstuer, ikke som fodboldbaner.

Christian Cold, arkitekt og indehaver af tegnestuen Entasis, der står bag vinderforslaget, fortæller: »

LIV I BYEN 11 TIPS

- 1** Komfort: Der skal være muligheder for læ for blæst og regn – og noget at sidde på!
- 2** Lav forskellige byrum til forskellige mennesker og aktiviteter.
- 3** Få mennesker kan skabe liv i mindre byrum, store byrum virker ofte øde.
- 4** Kroge og hjørner hvor man kan 'gemme sig' indbyder til ophold.
- 5** Aktive stueetager! Stueplanet fylder det meste af synsfeltet, så her skal der være liv.
- 6** Isolation dræber! Jo bedre forbindelsesveje til de omkringliggende områder, jo mere liv.
- 7** Man skal ikke kun kunne komme til bydelen med bil, men også på cykel og til fods.
- 8** Det gør ikke noget at der er noget smukt eller spændende at kigge på.
- 9** Hvert rum er unikt – det som er rigtigt det ene sted, behøver ikke at være det det andet.
- 10** Variation er vigtigt – øjet kan lide at blive stimuleret.
- 11** Boliger, erhverv og ude-/caféliv skal blandes.

”Det som slog os, når vi kiggede på byplaner i nyere tid, var at byrummene ofte var ti gange så store som de faktisk kunne tåle at være. Hvis du tager Ørestad Nord, Ørestad City, Havnestaden osv., så er de anlagte pladser i mange tilfælde så umådeligt store at de aldrig

kan fyldes med liv medmindre man en gang om året afholder en Grøn Koncert. Men resten af tiden har pladserne ikke arkitektonisk præcision ved at være et rum – det er mere en flade hvor der står nogle bygninger på.”

→ Islands Brygges sydlige ende, *Havnestad*, gennemgår et veritabelt byggeboom, men der er påfaldende mennesketomt selv om mange allerede er flyttet ind. *Foto: Ty Stange*

BY I BALANCE

BO GRÖNLUND, CENTER FOR BYPLANLÆGNING

Den hyggelige by, der består af det almindelige sociale byliv, caféer, bænke, det harmoniske, den

skønne æstetik og det konfliktfrie, er vi ret gode til. Men det som står tilbage som det rigtig svære, og som man selv med den bedste vilje har svært ved at planlægge, er *den spændende by*. Du kan ikke fra centralt hold alene skabe den spændende by, for det forudsætter mange aktører – også nogle aktører som er indstillet på at bryde nogle spilleregler. Der skal være plads til små erhvervsdrivende som kan skabe nye virksomheder, og dem kan du ikke sidde fra et centralt kontor i kommunen og planlægge. De må opstå udefra fra forskellige mennesker og grupper der ser nogle muligheder for at der kan skabes et eller andet. Når de store developere får lov til at udvikle hele områder på en gang – fx Skanska på Havneholmen – så er det meget svært at få plads til de her små initiativer fordi alt bliver helvedes tilrettelagt, huslejen bliver meget dyr, og lokalerne bliver ofte for store. Så dræber man spontaniteten. //

→ Islands Brygges nordlige ende har fået græs og havnepark og bliver mere og mere livlig. *Foto: Ty Stange*

Og fra Carlsberg har ønsket fra starten været at skabe en bydel der lever hele døgnet. For at opfylde dette satser Entasis på variation og tæthed, blandt andet ved at opbygge et næsten labyrintisk gadenet med et væld af forskellige nye og gamle bygninger og ved også at tage undergrunden i brug.

”Det er klart at jo flere kvadratmeter vi kan få i brug under jorden, desto tættere bliver befolkningstallet i byen, og det er vores ærinde nummer et: At skabe den tæthed der gør at der kommer et byliv. Uden tæthed bliver det jo bare vindblæst,” siger Christian Cold. <<

TRØFFELSVIN PÅ INDUSTRIGRUND

Af Lasse Korsemann Horne

København er en storby, men den bliver ikke til en metropol fordi man plastrer gaderne til med højhuse, mener urbanist. Byen har brug for 'trøffelsvin i de urbane brakzoner'.

"Hvad fanden er det for en omgang bonderøve der bor i den her by!" Jan Lilliendahl fra byudviklingslaboratoriet Urban Task Force fægter med armene og skærer en snobbet grimasse.

"Det var der engang en New Yorker der sagde til mig. Men måske har han lidt ret?" spørger Jan sig selv og fortsætter.

"Det er ikke bygninger der skaber en 'metropol'. Hvis vi virkelig skal kunne lugte metropolen i kultur, socialitet og politik, så er det altså ikke Metropolzonen og højhuse der gør en forskel. Det er jo overflade. Fedt nok, lad os bygge et højhus som monument for den urbane kultur, men lad os lige få en urban kultur først!"

Jan Lilliendahl mener at Københavns udvikling til en autentisk og pulserende storby i bedste Richard Florida-stil ligger indkapslet i de gamle, tomme industrigrunde. Det er urbane brakzoner der kun venter på at blive dyrket.

TRØFFELSVINENE KOMMER

De tomme industrigrunde fylder godt op i København. De er værdiløse for de fleste, men rene jagtmarker for dem Jan Lilliendahl kalder 'trøffelsvin'. Det er de små iværksættere der sætter gang i områderne med øvelokaler, værksteder, atelierer, kolonihaver, lystbådehavne, husbåde, beboerhuse, små firmaer og cafémiljøer – alt det byplanlæggere kalder for 'autentiske og kreative byrum'.

"Du kender det fra Luftkastellet. Det var en nedefra-og-op-udvikling af Krøyers Plads. Der kom nogle kolbøtter kørende i et rustent rugbrød og sagde: 'Hey, vi har planer om at lave nogle fede events her!' fortæller Jan Lilliendahl. »

REFSHALEØEN

Københavns p.t. bedste eksempel på en urban brakzone med ulovlige boliger, gallerier, loppemarkeder og strandbar.

Foto: Kasper Foged Rasmussen

"Du kender det fra Luftkastellet. Det var en nedefra-og-op-udvikling af Krøyers Plads.

» Krøyers Plads dengang Luftkastellet stadig lå der. Nu en hærgnet brakzone efter en verbal krig om stedets fremtid mellem borgere, arkitekter, bygherre og politikere.

Udenfor skramler lastbilerne – hans kontor ligger selv i Fergusons gamle traktorhal i Sydhavnen.

”Det interessante i historien om Luftkastellet er at det tiltrak folk med hang til ’høje lofter’. Inden længe opstod der et kreativt og politisk iværksættermiljø på Krøyers Plads.”

MENNESKEKLIMA

Drivkraften i de nye videnssamfund er den kreative klasse, mener den amerikanske professor i regionaløkonomi Richard Florida og mange andre med ham. Og den kreative klasse søger mod det pulserende byliv hvor der er et godt menneskeklima i form af netop kreative og skæve miljøer.

Den kreative klasse er ideelt set iværksættere og ansatte indenfor en bred vifte af fag som er med til at skabe high tech-vækst. Og de gider ikke bo i kedelige forstæder. De vil have metropolkvaliteter og mangfoldighed.

Derfor skal borgerne selv have mulighed for at udvikle de øde brakzoner, mener Jan Lilliendahl. Når en brakzone som eksempelvis Refshaleøen er et såkaldt perspektivområde, må der ikke bygges nyt på grunden de næste

15–30 år. Det holder huslejen nede og trøffel-svinene strømmer til for at åbne små virksomheder i de rustikke fabriksbygninger.

FRA SKROT TIL KRAFTCENTRE

Jan Lilliendahl drikker tænksomt en slurk kaffe. Udviklingen af de urbane brakzoner drejer sig ikke om at skabe nye Christiania’er. Men derimod om at brande og udvikle København til en kreativ, mangfoldig og innovativ by.

”Når du sender trøffelsvin ind i en brakzone, minder det om Sankt Hans Torvs forvandling: Du har et udsat område, så kommer kunstnerne som har brug for billige lokaler, så kommer der ’medløbere’, caféerne opstår, turister strømmer til, og så kommer de almindelige københavnere. Og vupti: Du har et dyrt område med en autentisk historie.”

De nye kreative miljøer i de urbane brakzoner er til gavn for hele byen. Trøffelsvinene udvikler stederne fra at være skrot til kulturelle kraftcentre, mener han.

”Det er hvad de vitale brakzoner kan lære os: At genopfinde byen som det er sket på Islands Brygge eller på Christiania. Der har du levende miljøer som folk vil have.” «

» Egeraats huse: ”Tolerancen over for mangfoldigheden, demokrati og en økonomisk vækst i en spændende arkitektonisk profil. Alle de ambitioner var til stede hos borgere, politikere og bygherre på Krøyers Plads, men det faldt fra hinanden,” siger Jan Lilliendahl.

BRAKZONE FAKTA

Urbane brakzoner er tidligere industrigrunde der nu ligger øde hen midt i byen. Deres uafklarede fremtid giver plads og økonomi til alternative og kulturfornyende aktiviteter som den ’normale’ by ikke kan rumme.

Urbanitet er betegnelsen både for en tæthed og mangfoldighed af mennesker, bygninger og aktiviteter under konstant forandring og for evnen til kultiveret at kunne håndtere mangfoldigheden og se et potentiale i den.

URBAN TASK FORCE FAKTA

Jan Lilliendahl Larsen er ph.d.-studerende ved Geografi og Center for Bystudier på RUC og medstifter af NGO’en Urban Task Force der udvikler projekter inden for byudvikling og dialog- og innovationsprocesser.

UDLAND

Brakzonerne er store og tømte for funktioner. De kan blive en fast del af byen ligesom RAW i Berlin (til venstre), Kabelwerk i Wien og NDSM i Amsterdam.

CaféTeatret

11. - 20. okt, tor - lør kl. 20

– en hyldest til den nordiske filmdialog

med Lotte Andersen,
Bjarne Henriksen,
Anette Støvelbæk,
Steen Stig Lommer,
Jannie Faurshou,
Lærke Winther Andersen,
Johannes Lilleøre m.fl.

Piano: Martin Seier

20'er salon og champagnebar

SØNDAGSTEATRET

Søndag 7.oktober kl.16

Jomfru Ane Band & Claus Flygare

Skindergade 3 Kbh K www.cafeteatret.dk Billetter: 3312 5814 / billet@cafeteatret.dk

HAMLET

Johannes Møllehave - Kristeligt Dagblad
"Den aktuelle opsætning af "Hamlet" er fremragende og giver stof til eftertanke, -" - måtte mange opleve deres første "Hamlet" der!"

Bettina Helfberg - Politiken
"Fortrinlig, klassisk og moderne"

Jakob Steen Olsen - Berlingske Tidende
"Med en fremragende Thure Lindhardt i centrum"

Gregers Dirckinck-Holmfeld - EB
"Thure Lindhardt er en generations bedste Hamlet"

Ghita M. Rasmussen - Nyhedsavisen
"Det er i opdagelsen eller genopdagelsen af de små psykologiske detaljer Rostrups råstyrke ligger"

Henrik Lyding - Jyllands Posten
"En enkel inderlighed, en ren smerte og et bid i replikken"

Peter Johannes Erichsen - Weekendavisen
"Denne Hamlet er dødsensfarlig"

SUCCESEN FORTSÆTTER

Kaspar Rostrups anmelderroste iscenesættelse med:
Thure Lindhardt • Preben Kristensen • Helle Merete Sørensen
Mads Knarreborg • Malin Rømer Brolin-Tani • Joen Højerslev
Michael Moritzen • Thomas Milton • Robert Reinhold • Søren Rode
Sigrid Kandal Husjord • Gladsaxe NY Teaters store Folkekor!

Billetter: 39 67 60 10 • www.gladsaxentyteater.dk
På billetNET: 70 15 65 65 • www.billetnet.dk

Gladsaxe Ny Teater's Restaurant tlf. 39 67 16 40

Thure Lindhardt • Preben Kristensen
14. september – 27. oktober 2007

Gladsaxe TEATER NY

Botanik romantik

Tanken om klæbende og krøllede tapetbaner kan sikkert give selv den mest garvede gør-det-selv-mand sved på panden, men med de nye EasyUp-tapeter skulle arbejdet efter sigende være den rene leg. Med på beatet er

svenske Borås med den blomstrende serie Linné.

Pris: 498,- pr. rulle
Colorama, Torvegade 25, Kbh K

Hokus Pokus

Er du en af de mænd der altid ender med at panikkøbe årsdagsblomsterne til kæresten på den nærmeste tank, kan Matti Klenells vase Four Flower meget vel være dit livs investering. Dette mundblæste stykke glaskunst

kan nemlig få Statoils 30 kroners duske til at ligne Bering-buketter.

Pris: 750,-
Illums Bolighus, Amagertorv, Kbh K

Netveninde

En spritny designergarderobe og en ny slyngveninde oven i hatten ved bare et par klik med musen. Sådan lyder konceptet bag netshoppen Sally B hvor den fiktive Sally åbner både sin garderobe og sit personlige univers for dig.

www.sally-b.com

Stuerent design

Normann-familien har fået et nyt firbenet medlem der udover at være usædvanlig renlig og rolig også kan holde styr på alle dine fritliggende ledninger og kabler. En evne det gennemsnitlige kæledyr næppe kan matche.

Pris: 1.200,-
Normann Copenhagen, Trianglen, Kbh Ø

Supermus

Trods ihærdige designforsøg er musemåtten bare aldrig blevet rigtig fed, og med Logitechs nye computermus MX Air er den tilmed blevet unødvendig. Denne smarte sag fungerer nemlig også som fjernbetjening, så du kan navigere rundt på din skærm uden at sidde bænket foran den.

Pris: 1.179,-
I butikkerne fra oktober

Energitaske

Miljøvenlige produkter kan vi aldrig få nok af, og når de samtidig gør livet lettere, er det svært at få armene ned. Væbnet med iBag og lidt tålmodighed kan du oplade både mobil og iPod på ren og skær solenergi.

Pris: 699,-
www.citybags.dk

Syv x hygge

Stearinlyset er symbol på råhygge, og med denne nyskabelse fra Driade Kosmo kan du gange hyggen med syv. Og så gør det jo ikke noget at den samtidig er rasende funky.

Pris: 1.155,-
Interstudio, Gammel Køge Landevej 22, Valby

Homofest

Det så sort ud da det københavnske homomiljø måtte vinke farvel til både Pan og Boiz, men nu skyller en ny og styrket homobar-bølge ind over byen. Klassikere som tema-fester og Grand Prix-musik er på

plakaten hos Blender i Hausergade, mens Below på Axeltorv lokker med houserytmer.

Blender, Hausergade 34, Kbh K
Below, Axeltorv 3, Kbh K

Forbudt for børn

Designindustrien er gået i barndom og har gjort det hipt at indrette med legetøj. Men man skal ikke lade sig narre. Wooden Dolls udstråler måske nok rød stue og bekymringsfri barneleg, men de farvestrålende figurer

er uden tvivl tiltænkt en plads i nix pille-højde.

Pris: 715,-
Paustian, Kalkbrænderiløbskaj 2, Kbh Ø

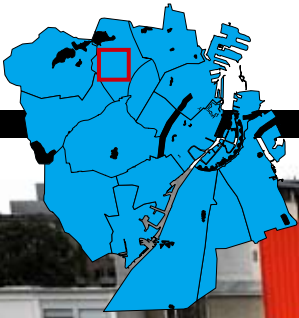

Barblær

Om barstolen leverer god siddekomfort er næppe din førsteprioritet når du svaler dig med en kold fadøl på en af byens barer, men en aften på skødet af den ergonomiske Onda ville nok alligevel få de fleste til at blive og få en ekstra lille én.

Pris: fra 1.965,-
Interstudio, Gammel Køge Landevej 22, Valby

■ København har skam et ungdomshus. Det er helt nyrenoveret og har et musikstudie bygget oven på taget. Foto: Ty Stange

NYE INSTITUTIONER MED KANT

En fabrik fra 1938 har fået nyt liv som ungdomshus i Nordvest - bygningen er et af flere eksempler på nye grænsesprængende institutionsbyggerier for børn og unge.

Kun et par måneder efter at ungdomshuset på Jagtvejen blev ryddet, slog et nyt dørene op. Det gik dog noget mere stille for sig – ingen TV2-helikopter eller journalister fra de store nyhedsmedier mødte op.

Og bortset fra timingen er lighederne mellem de to huse også til at overse.

Det gamle ungdomshus lå på Nørrebro, det nye er i Nordvestkvarteret. Det gamle var drevet af de unge, det nye har socialpædagoger indover. Det gamle var sort, det nye er i farver.

Og frem for alt er der i det nye Ungdomshus, som huser gadeprojektet Sjakket, begået et stykke spændende og grænsesprængende stykke arkitektur: En gennemgribende ombygning af den nedlagte fabriksejendom hvor Sjakket har holdt til siden 1996.

BJÆLKE OVER KAVALERGANG

Ombygningen, som er designet af den heden-gangne tegnestue Plot, er sket med respekt for den bevaringsværdige industriejendom samtidig med at man har forsøgt at ramme

SJAKKETFAKTA

- Sjakket er et socialpædagogisk tilbud til vanskeligt stillede børn og unge. Stedet fungerer som et 'hjem' i dagtimerne hvor de unge går i skole, får mad, lomme-penge og lærer nogle af livets spilleregler.
- Sjakket blev oprettet på frivillig basis i 1991 som et projekt for gadebørn.
- I 1996 blev projektet gjort permanent som en selvejende institution under Københavns Kommune.

VÆKSTHUSET

- Der er andre nye eksempler på spændende institutionsbyggeri i byen. Fx vuggestuen Vokseværket tegnet af Dorte Mandrup Arkitekter der med sine friske farver og sprælske former lyser op på Østerbro. En sjov detalje er den stejle rampe der fører op på taget. Rampen er udført i rød gumibelægning og er møbleret med specielt designede udendørs sækkeskole der samtidig kan bruges som parasolfodder på en solrig sommerdag. Det var et krav i lokalplanen at der kun måtte bygges i én etage, så for at maksimere pladsen for de 36 børn er legepladsen blevet lagt på taget.

brugernes smag ved at bruge skarpe farver og fastholde bygningens rå fremtoning.

Ejendommen består af to buede haller der har fået det meste af indmaden hevet ud. Eneste tilføjelse til de to hallers karakteristiske silhuet er et musikstudie i en specialindrettet container der ligger som en bjælke henover kavalergangen mellem bygningens buer.

Med renoveringen er huset blevet opdelt i to. Den ene del er forbeholdt Sjakket og rummer administration, skole, køkken og en thaiksehale foruden musikcontaineren på taget. Den anden del er indrettet som en fleksibel mulithal der både kan benyttes af Sjakket, lokale institutioner og kvarterets unge. «

Indmaden blev hevet ud af de to haller hos 'Sjakket', og i dag er de opdelt i velfungerende rum der dog på ingen måde har mistet deres industrielle præg. Foto: Ty Stange

AKVARIET

- En anden eksperimenterende institutionsbygning er vuggestuen Akvariet på Østerbro, også af Dorte Mandrup Arkitekter. Det halvt gennemsigtige, prismeformede byggeri er arkitektonisk spændende, men har desværre en del skavanker for brugerne, blandt andet suger de store sydvendte vinduespartier så meget sol at bygningens overetage udvikler sig til en sauna i sommermånederne.

kend kbh 08

Københavns kummer

Nogle af de rigtig gode historier om København hører sammen med træk og slip, tissekoner og kloakvand. På en tur gennem det historiske centrum støder man på kummer der er fyldt af fortællinger om byen – set fra den helt anden ende.

1 PISSERENDEN

Enhver københavnervet at Larsbjørnstræde også kaldes "Pisserenden", men ikke alle er klar over at Nørretorv før i tiden hed "Skidentorv", og at Krystalgade gik under navnet "Skidenstræde". Området med de lidet flatterende øgenavne skrånede ned mod Vestergade, og de latrinære efterladenskaber sivede derfor ned til området og samlede sig i en naturlig mødding der gav lugt nok til mange kaldenavne.

2 LOKUM MED LUGT I

I Rundetaarn ligger et skjult toilet halvvejs oppe af tårnets sneglegang. Lokummet – der er mere end 300 år gammelt – var i brug helt frem til 1902. Affaldet fra tønden faldt ned i en latringrube så stor at den kun skulle tømmes én gang hvert halvtredsindstyvende år. Derfor var stanken så slem at man måtte indsætte dobbelte døre.

[RUNDETAARN, KØBMAGERGADE 52 A, KØBENHAVN K.](#)

Nørreport

3 KVINDERS RET TIL TOILET

Da København fik sit første underjordiske toilet i 1902, blev der samtidig taget et stort skridt i ligestillingens navn: Med toiletterne under Amagertorv fik byens kvinder for første gang mulighed for at lade deres vand på et offentligt sted. Toiletterne er stadig i brug, og lige nu fortæller Københavns Bymuseum historien om den gamle "nødtørftsanstalt" på en udstillings-søjle på Amagertorv.

I samarbejde med

MUSEER
I KØBENHAVN
- OG OMEGN

Læs mere på
www.mik.dk

foto Ty Stange

4 TOILET UDEN ADGANG

Familien Rudolph Christensen fik et af byens første water-closets i 1902. Gæster havde dog ikke fornøjelse af den dekorerede porcelæns-kumme – for man kunne jo ikke lade dem gå forbi køkkenet der lå på vej til toilettet. Mandlige gæster måtte derfor fortsat en tur i gården. Og kvinderne... de måtte holde sig til de kom hjem.

[NATIONALMUSEETS KLUNKEHEJEM](#), [FREDERIKSHOLMS KANAL](#), [KØBENHAVN K](#)

S Hovedbanegården **A B C E H**

5 ET FÆLLESTOILET

To af Københavns billedskønne gader – Magstræde og Hyskenstræde – var lokumsgader før i tiden. Mag betyder faktisk offentligt toilet, og hysken henviser til "det lille hus". Gaderne var i 1500-tallet en del af et stort fællestoilet ved Gammel Strand. I vandet stod en perlerække af pæle hvor byens borgere sad i små huse mens de forrettede både stort og småt.

6 ROSENBORG'S HEMMELIGHED

Som en af de første fyrster i Europa indrettede Christian 4. i 1620erne noget helt specielt og højt avanceret på Rosenborg Slot: Et toilet. Det særlige rum fik navnet "hemmeligheden". Som et ægte wellnesscenter var det nye rum forbundet med kongens private badstue som havde to luksuriøse nedsænkede badekar med både varmt og koldt vand.

[ROSENBORG SLOT](#), [ØSTER VOLDGADE 4A](#), [KØBENHAVN K](#)

S Nørreport **A B C E H**

7 EN TOILETSMØG

Et kort og kontant københavnsk lokumsdigt lyder således: "Smid ikke cigaretskod i toilettet. Vi pisser ikke i dit askebæger!" Sammenhængen mellem cigaretter og toiletter er også et af temaerne i Sarah Lucas' maleri "Human Toilet Revisited" på Statens Museum for Kunst. Såvel toiletet som cigaret symboliserer de menneskelige basale behov.

[STATENS MUSEUM FOR KUNST](#), [SØLVGADE 48-50](#), [KØBENHAVN K](#)

S Nørreport **A B C E H**

Sarah Lucas: Human Toilet Revisited, 1998. Statens Museum for Kunst. © The artist; courtesy Sadie Coles HQ, London

EN PLAT PARENTES

Af Tina Brændgaard •
foto Michael Tonsberg

Hans forældre flyttede hjemmefra da han var omkring de sytten. **Thomas Vinterberg** blev boende i kollektivet i Hellerup omgivet af hvad han selv kalder **gale mennesker**. Nu slår han et slag for ufornuften og hjertets vildveje i **karrierens første *feel good* film**. KBH møder en instruktør der kan trække vejret igen.

Det er to dage efter premieren på 'En mand kommer hjem'. Thomas Vinterberg er hjemme sammen med sine børn. Det er søndag, og han forsøger at glemme hvad der har stået i aviserne og hellige sig familielivet. Han overvejer at slukke sin telefon for ikke hele tiden at få opringninger om hvor mange billetter der er solgt.

"Min fornemste opgave er at skide på det her uanset om det går godt eller skidt. Men det bliver rigtig svært, og jeg er ikke sikker på at det lykkes."

Da KBH møder instruktøren på det heden-gangne Amokka, nu DAG H, og foreslår at lade som om det er to dage efter premieren på 'En mand kommer hjem', vrider han sig allerede

» Gennembrudsfilmen 'Festen' åbnede alverdens døre for Thomas Vinterberg. To engelsksprogede øretæver senere er han tilbage i det danske med 'En mand kommer hjem'.

under den kolossale opmærksomhed han tiltrækker med sin første danske spillefilm i ni år og sin status som dansk films eks-gulddreng.

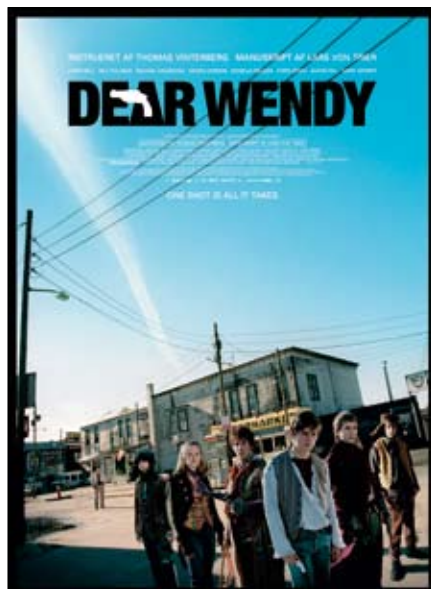
HAM HENNE I HJØRNET

Iført hvid skjorte, blazer og mørke jeans gør Thomas Vinterberg sig usandsynlig godt på en mondæn Østerbro-café af typen der serverer dansk vand 'med dejligt blødt brus fra Stenkulla Bollebygd i Sverige'. Han er belevet og høflig, og han indtager stedet på en selvfølgelig måde.

Men vi er stort set ikke gået i gang med interviewet før han begynder at køre rastløst rundt i caféens glatte skindsofa. Han ser næsten ud som om han håber at den vil opluge ham indtil søgelyset har passeret. Og han ved det.

"Jeg kunne ikke sove. Jeg kan ikke så godt »

“Jeg har besluttet mig for at hengive mig. Det er også derfor jeg har lavet en film på dansk.

» Nede ved Søerne bliver han bare stående: "Jeg ved ikke om jeg skal den vej eller den vej – det er derfor jeg står her!"

Min fornemste opgave er at skide på det her uanset om det går godt eller dårligt.

lide det her. Det bliver jeg jo nødt til at sige. Sådan en hel dag hvor man skal sidde og tale om sig selv."

Lars von Trier har sagt om kollegaen Thomas Vinterberg at han, nøjagtig som Trier selv, er en outsiderstype, ham henne i hjørnet. Den eneste forskel er at Thomas Vinterberg er fin i tøjet.

Men han stiller op. Ligesom han i tiden op til premieren på 'En mand kommer hjem' har ladet sit ansigt smile fra avissider, internetannoncer og S-togsreklamer og med en personlig hilsen opfordret os til at se filmen. Selvom han

ikke bryder sig om det. Men det er en del af spillet.

Og Thomas Vinterberg har taget en beslutning om at deltage på de præmisser der er til stede. En beslutning der rækker langt ud over hans filmunivers og ind i hverdagslivet som hjemvendt.

"Jeg har i meget lang tid formuleret overfor mig selv og andre hvorfor jeg har svært ved at være her. Det provinsielle. Og jeg tror, jeg vil prøve det modsatte. Jeg vil fremelske min kærlighed til det her sted. Prøve at gøre det større. Og være her. Vedkende mig det og lade

være med at forsøge at hæve mig over det. Jeg har besluttet mig for at hengive mig. Det er også derfor jeg har lavet en film på dansk."

FAT I GELÆNDERET

Helt konkret handler det for Thomas Vinterberg om ikke at holde sig for fin.

"Det er jo noget med at deltage. Tage offentlige transportmidler, købe ind ligesom alle andre. Det er ret fristende at isolere sig i sin småberømmelse når du er en smule angst. Det gider jeg ikke mere. Det har jeg gjort, og det var ikke sjovt. Det er så min kamp for tiden. Min plan."

På spørgsmålet om hvordan han så synes det går med det projekt, smider han storgrirende et par parader.

"Det går faktisk meget godt. Det synes jeg sgu da også, man kan se på den film. Den

forsøger da ikke at hæve sig over noget som helst. Tværtimod vil jeg nok blive bebrejdet det modsatte.”

Enkelte filmkritikere har allerede været ude med riven og ønsket Thomas Vinterberg tilbage til det kunstnerisk høje ambitionsniveau der kendetegner 'Dear Wendy' og ikke mindst hans selvudnævnte problembarn 'It's all about Love'.

”Jeg er virkelig glad for den film. Og mere og mere fordi jeg har tilladt mig selv at holde op med at skamme mig. Jeg kan godt forstå folk der ikke kan lide den, men det er den rige-

ste film jeg har lavet. Absolut. Og så er den jeg har lavet nu en absolut parentes. Det er et forsøg på at gøre noget mennesker kan forstå. Det er ikke en kapitulation, det er bare lige at tage fat i gelænderet igen, gisp. Hvor står vi nu, og kan jeg fortælle en historie?”

BLANDT GALE MENNESKER

Thomas Vinterbergs egen historie begynder i et kollektiv i Hellerup.

”Der er rimelig kedeligt derude, men det var der ikke i det hus. Alt skete for mig der. Jeg har fået næsten alting første gang hjemme i det hus. Det er sådan et magisk sted for mig.”

Barndomshjemmet var faktisk så rart at han ikke var til at drive ud.

”Jeg var vel en sytten-atten år da min mor og far flyttede hjemmefra og ville have mig med. Men jeg ville hellere blive.”

Og hvorfor flytte mens festen er på sit højeste?

”Hver fredag og lørdag sad vi med de voksne og festede, og så drog vi ind mod byen i nogle tog eller busser eller hvad vi havde råd til. Og så var vi i Københavns gader resten af natten til næste morgen. Det var kæmpe eventyrligt, vildt og sjovt.”

Undervejs i strømmen af røverhistorier fra barndomslandet, og sådan cirka lige efter vi har været en smut omkring Thomas Vinterbergs skandaløse og desværre afdøde hund Laban, kommer han i tanke om, i hvor høj grad 'En mand kommer hjem' og hovedpersonen Sebastians rolle som genert fornuftsvogter trækker veksler på de i alt fjorten år i kollektivet.

”Sebastian er vel det eneste voksne menneske i det her, og så har du en masse sinds-»

**Jeg er københavner
mange år endnu.**

– Det manglende byliv i København kan få Thomas Vinterberg til at føle sig fanget i en provins. Måske derfor foregik *It's All About Love* i New York.

THOMAS VINTERBERG OM ...

INGMAR BERGMAN

Det mest forbilledlige for mig overhovedet er nu afdøde svenske Bergman, som opdagede at han havde vundet i Cannes fem dage efter det var sket fordi han sad og sked ude på sit havetoilet og rodede rundt i nogle aviser med sin fod. Han tog bladet op og blev glad, men det lå ret langt nede på hans dagsorden. Det må være fantastisk at have det sådan.

NANSENSGADE

Jeg kan tydeligt huske da jeg boede i Nansensgade, og der var nogle fulde svin og nogle narkomaner og nogle mærkelige bamser nede på Bankerådet. I løbet af 4-5 år var alle de tosser der boede i min opgang forsvundet, og vi sad og snakkede om affaldsordninger. Det gik meget stærkt. Måske er det bare sådan at blive voksen. Men jeg flyttede jo selv ned i fucking Kartoffelrækkerne. Det er det mest konforme overhovedet.

Foto: Ty Stange

MOGENS RUKOV

Min gode ven Mogens Rukov er virkelig en mand der deltager i livet. Et stort tænkende og internationalt menneske. Han har mange meninger om København, men han er til stede og med til at gøre det stort. Ham og hans lejlighed, hvor det vrirler med mennesker, er blevet et bankende hjerte i København. Han er med til at skabe liv. Hellere det end at flytte til New York og gå rundt og føle sig federe end alle de andre.

BALLADEN OM NØRREBRO

Hvis vi nu ser os fri for at tage stilling til hvem der kaster med hvilken brosten, og hvem der er nogle ballademagere og hvem der ikke er, så priser jeg mig lidt lykkelig over den slags ting. Jeg bliver glad over at vi har et kongehus, nogle arabere der er sure og nogle mennesker der kaster med sten. Det skaber mangfoldighed og giver mig en lille smule mindre fornemmelse af at være i en provins. Fordi der er plads til ting der afviger. Det gør at vi alle sammen kan afvige lidt. Det gør at vi ikke alle sammen gemmer os i en oilskins-jakke. Det er enormt rart.

LAMINAT-SKILTE

Folk på min alder bor i andelstjelligheder med gårdrydningsprojekter hvor man sætter laminatskilte op om hvornår man må aflevere sit affald. Det er jo urimelig dresseret. For 50 år siden da Divan Svend og alle mulige kriminelle huserede på Nyboder, og der var fyrre baggårde på Nørrebro og ingen laminatskilte, da var København meget større. Men hvis du ser laminatskilte, så tag dem ned i stedet for at gå og blive irriteret over dem. Eller sig til ham der har skrevet dem: 'Prøv at hør her. Var det ikke dig der lå her og sked meget, meget fuld for en uge siden. Der var du sjovere end da du skrev det der!'

// Jeg var vel en sytten-atten år da min mor og far flyttede hjemmefra.

syge, liderlige, korrupte, tossede, selvoptagede mennesker rundt om ham i en kæmpe stor fest. Sådan var mit liv også, går det lige op for mig nu. Men sådan var det. Jeg var jo en lille dreng blandt en masse gale mennesker.”

”Torsdag, fredag og lørdag, 25 mennesker i køkkenet som var fulde og skandaløse. Og når de så vågnede næste morgen, var de grimme og nærige og væmmelige. Og så var de pludselig meget kærlige. Det hele var meget sluppet løs. Det synes jeg var fantastisk, og det er den her film i meget høj grad et produkt af.”

EN FORSTAD TIL VERDEN

Fejringen af det løsslupne løber som en længselsfuld strøm igennem Thomas Vinterbergs tanker om både sin film, sit liv og sin by. Han elsker København og har gjort brug af byens særlige magi i mange af sine film, men han føler sig også fanget i det, han kalder ‘en forstad til verden’.

”Et vindblæst sted med meget himmel og lave bygninger i udkanten af der hvor det sker. Den oplevelse kan gøre mig virkelig syg. Og når jeg ser et affolket København en søndag, bliver jeg i sindssygt dårligt humør.”

Det er eventyret han efterlyser. Uforudsigeligheden. En storby man kan fare vild i – og slå sig på. Og som filminstruktør ser han det som en del af jobbeskrivelsen at kæmpe for netop det.

”Den ufornuft som jeg i al beskedenhed prøver at fejre i min film er også en reaktion på den fornuft der har forsøgt at slå vores by ihjel. Det er fuldstændig det samme. Et sted som Christiania er fornuften jo ved at slå ihjel. Og det er på godt og ondt et kraftcenter som er med til at gøre København anderledes og mærkelig at være i.”

Han tøver. Kommer måske i tanke om sin beslutning, sin plan om hengivelse.

”Omvendt må jeg sige at når man får kigget ind i alle byens huler eller kører gennem den en sommerdag, så er den et dunkende hjerte af godhed og eventyr. Jeg har haft mange gode oplevelser her.”

”Der er virkelig en ånd i København. Den er intakt. Når man kører ind over Knippelsbro, og den der Christian 4.- udsigt åbner sig, så er der en lille smule parisisk på en dansk måde som jeg synes er smuk. Og som jeg tit savner. Der tænker man, nu er man hjemme i sit herred.”

MANDIGT OG GENERØST

‘En mand kommer hjem’ er Thomas Vinterbergs første film med *happy end*. Og undskyld til de af jer der endnu ikke har set filmen. Alle bliver gode venner, og de elskende får hinanden til sidst!

Selv står han med et forlist ægteskab og en stor lejlighed på Østerbro uden møbler. Så filmen afspejler næppe den periode han befinder sig i?

”Nej, det kan man ikke sige. Den afspejler måske min længsel. Sådan en film er jo ofte et billede af en drøm om en ting. Det er jo ikke et billede af Danmark. Det er et billede af min drøm om Danmark og om mennesker. Det er min subjektive undersøgelse af menneskers sårbarhed og åndssvaghed, og det er min store kærlighed til det platte. Det er jo sine steder en virkelig plat film. Så i virkeligheden er det meget mig, og et billede af et menneske der kan trække vejret igen.”

Og når sandheden skal frem, kunne han bare ikke bære at de ikke fik hinanden.

”Det har jeg aldrig prøvet før. Det er altid »

// Når jeg ser et affolket København en søndag, bliver jeg i sindssygt dårligt humør.

» I Thomas Vinterbergs biografaktuelle film ‘En mand kommer hjem’ er en stor fest igen omdrejningspunkt for kaos, kærlighed og køkkenhumor. Ifølge instruktøren selv et godt billede på hans egen opvækst.

Det er fristende at isolere sig i sin småberømmelse når man er en smule angst.

endt i lort. Jeg ville gerne prøve at lave en *happy end*. Der er ikke en grad af spekulation i det. Tværtimod. Jeg tror man ville være nået længere med at de ikke fik hinanden. - Jeg ved ikke hvad der virker mere."

Det synes et stort set enigt anmelderkor at give ham fuldstændig ret i, men for Thomas Vinterberg har det været vigtigt at fortælle en historie om tilgivelse.

"Jeg vil gerne sige, vær nu stor. Det vil jeg gerne selv være. Det er jeg ikke altid. Jeg er ofte lille og smålig. Hvis det nu var min far og jeg der havde været udsat for de samme ting som i filmen, og så kunne sige *kom nu her*," han giver sig selv en krammer.

"Det synes jeg er forbilledligt. Jeg kan godt lide min hovedperson lige når han gør det. Han er blevet ydmyget voldsomt af to mennesker som ikke engang kan forklare det. Så vælger han at sige o.k.," Thomas Vinterberg illustrerer forsoningen med en endnu en selvkrammer.

"Det synes jeg er meget smukt og mandigt og generøst."

EFTER FESTEN

Når Thomas Vinterberg arbejder med en film går det meste af tiden med at skrive, drikke spandevig af kaffe og hele tiden ringe til dem han arbejder sammen med for at spørge om det er godt eller dårligt. For at komme videre.

» Lars von Trier har sagt om kollegaen Thomas Vinterberg at han, nøjagtig som Trier selv, er en outsiderstype, ham henne i hjørnet. Den eneste forskel er at Thomas Vinterberg er fin i tøjet.

"Det er lidt besværligt for mig nogle gange", siger han træt. "Jeg er bare ubeslutsom, og så tager det lang tid."

Successhistorien 'Festen' kender de fleste. Den åbnede alverdens døre for den dengang kun 29-årige instruktør, men han kunne ikke beslutte sig for hvilken han skulle gå ind af, og da han endelig gik i gang med 'It's all about Love', var den kunstneriske nysgerrighed druknet i spørgsmål om hvorvidt det var det rigtige karrierevalg. Og tvivlen ved at slå ham ihjel.

"Hvis man ser helt kynisk og karrierestrategisk på det, så faldt det hele jo fra hinanden. Jeg kan holde nok så meget af den film, men det var et kæmpe flop. Det var både sindsygt hårdt og en kæmpe lettelse, men jeg kan ikke sidde igen i to et halvt år og ikke kunne beslutte mig for hvad jeg skal lave."

"Jeg er lidt kommet over det ved at vedkende mig at jeg har det bedst med at være i gang med flere ting på en gang, og så laver jeg det der lader give sig."

DEN VEJ ELLER DEN VEJ?

Hvis Thomas Vinterberg mødte sig selv som 18-årig og skulle give knægten et godt råd med på vejen lyder svaret prompte: "Lad være med at tvivle så meget!"

"Bare gør det. Der er ikke noget liv i at rejse rundt i verden og fejre sig selv. Men der er heller ikke noget liv i at gå rundt og tvivle. Det er tid der forsvinder. Det er ikke-tilstedevær, ikke liv. Det ville jeg prøve at styre udenom. Hellere lave fem katastrofer end ingenting. Det kan man da mærke. Og så blive i København. Neeej, det ved jeg ikke," griner han.

Med et kommende spillefilmsprojekt i England står alle døre igen åbne. Eller?

"Jeg flytter ikke. Det kan jeg ikke. Jeg har to børn, og jeg er lige blevet skilt. Godt! Så er det vedtaget. Jeg tager derover og optager, og så klipper jeg den her. Jeg er københavner mange år endnu."

Da vi har taget afsked og står nede ved Søerne, bliver han bare stående: "Jeg ved ikke om jeg skal den vej eller den vej – det er derfor jeg står her!" Han beslutter sig for at gå til højre. Det er vistnok vejen til de potter og pander som han skal ud og købe til sit nye hjem. «

THOMAS VINTERBERG

- Født 19. maj 1969
- Aktuel med 'En mand kommer hjem'. Instruktørens første danske film i ni år.
- Opvokset i Hellerup i et kollektiv. Bor nu på Østerbro.
- Nyskilt fra teaterinstruktøren Maria Wallbom. Sammen har de to døtre.
- Blev uddannet filminstruktør fra Den Danske Filmskole i 1993 som den yngste nogensinde.
- Afgangsfilmen 'Sidste omgang' blev nomineret til en Oscar, og hans novellefilm fra samme år 'Drengen der gik baglæns' vandt priser verden over.
- Stifter i 1995 sammen med Lars von Trier, Søren Kragh-Jacobsen og Kristian Levring 'Dogme 95'.
- Instruerer året efter sin første spillefilm 'De største helte' med vennen Thomas Bo Larsen der siden har været med i alle Vinterbergs film.
- Får i 1998 sit store gennembrud med den første dogmefilm 'Festen' der blandt mange andre priser vandt Juryens særpris i Cannes.
- Instruerer i 2003 sin første engelsksprogede film 'It's all about Love' og i 2005 følger 'Dear Wendy' med manuskript af Lars von Trier.

GASVÆRKET

SKUESPILLET VENDER TILBAGE

BILLETTER: 39 27 71 77 - BILLETNET: 70 15 65 65 - WWW.GASVAERKET.DK

ULF PILGAARD

THOMAS BO LARSEN, STINE STENGADE, HELLE DOLLERIS

OLE THESTRUP, NILS P. MUNK, LANE LIND, MILLE HOFFMEYER LEHFELDT

KUKU AGAMI, RITA ANGELA, HOLGER PERFORT, STINE FISCHER CHRISTENSEN

EDITH LAUGLO ENDSJÖ, TOM JENSEN, FINN STORGAARD, CHRISTIAN SØRENSEN

LENE VASEGAARD, MADS WILLE, SOPHUS KIRKEBY WINDELØV, TORBEN PETERSEN m.fl.

Af THOMAS VINTERBERG, MOGENS RUKOV og BO HR. HANSEN

12. OKTOBER - 14. DECEMBER

Iscenesættelse: VIBEKE BJELKE

Scenografi: STEFFEN AARFING og MARIE Í DALI

Musik: TRENTMØLLER

Festen

ALLE FAMILIER HAR EN HEMMELIGHED

20.000 SOLGTE BILLETTER
KUN 2 MÅNEDER
INGEN FORLÆNGELSE!

Gasværkets hovedsponsor 2007/08

Danske Bank

Øvrige sponsorer og samarbejdspartnere:
Irma, BDO ScanRevision, 2BM, Jønsson & NKN, Fritz Hansen A/S, Gustavsberg

Nostalgitrip

Hvis du aldrig rigtig er kommet dig over kasseringen af teenageværelsets 1980'er-møblement, kan du måske finde trøst i Morosos nye Volant-stol. Det bølgede, postmodernistiske design sender tankerne direkte tilbage til sorgløse stunder i selskab med Duran

Duran, skulderpuder og permanentkrøller.

Pris: fra 42.000,- Klar til levering feb. 2008
Interstudio, Gammel Køge Landevej 22, Valby

Et frisk pust

Hvis du tror at dristige designløsninger er forbeholdt unge talenter, tager du grueligt fejl. Bag stolen Blow står d'herrer Foersom og Hiort-Lorenzen der til trods for at have rundet adskillige skarpe hjørner slet ikke er færdige med at lege.

Pris: 5.825,-
Hay Cph, Pilestræde 29-31, Kbh K

Made in Holland

Hollænderne er sikkert lige så trætte af at blive sat i bås med tulipanløg som vi er af at blive identificeret med bacon og sammenpressede skinker på dåse. For de kan så meget andet. Og med lænestolen Hidde har det hollandske designfirma Label for alvor spillet sig op i møbelproducenternes superliga.

Pris: 18.136,-
Kozmo, Pakhus 12, Dampfærgevej 10, Kbh Ø

Uldterapi

Hvis der eksisterede noget så eksotisk som receptpligtige siddemøbler mod stress, ville loungestolen Zoe fra italienske Verzelloni uden tvivl stå højt på listen. Med et eksemplar af denne uldtot i stuen er det svært ikke at sætte tempoet et par gear ned.

Pris: fra 10.880,-
CasaShop, St. Regnegade 2, Kbh K

Lille og buttet

I designindustriens verden kan lidt ekstra polstring på sidebenene og en lavstammet kropsbygning faktisk vise sig at være opskriften på succes. Italienske Flexform har givet liv

til denne charmerende tyksak med det borgerlige navn Thomas.

Pris: 20.832,-
CasaShop, St. Regnegade 2, Kbh K

Glat som en ål

Italienerne har altid været smækfulde af selvtillid, og ingen skal fortælle dem at man ikke kan skabe loungestole ud af nylon og akryl. Sign-stolen er hverken varm eller lodden, men den er fræk og fås i øvrigt også i sort, gul og rød.

Pris: 17.220,-
Interstudio, Gammel Køge Landevej 22, Valby

Uhm...

Hvorfor stolen bærer det appetitlige navn Ravioli Chair melder historien intet om, men sikkert og vist er det til gengæld at den er resultatet af et tæt samarbejde mellem arkitekten Greg Lynn og et computerdesignprogram.

Pris: 24.750,-
Paustian, Kalkbrænderiløbsvej 2, Kbh Ø

Den varme stol

Kalenderen siger oktober. Forude venter regn, rusk og altopslugende mørke, og det er tid til at krybe i fosterstilling i lænestolen. KBH kryber med og giver et bud på sæsonens mest stilfulde flydere.

En øde ø

'Ingen mand er en ø' lyder de vise ord, men når det kommer til møbler, er sagen en ganske anden. Den organiske loungestol er blot ét ud af fem møbler i serien Saruyama Islands og gør sig både med og uden hjælp fra sine venner.

Pris: 19.840,-
Interstudio, Gammel Køge Landevej 22, Valby

Saftigt nyt

Samarbejdet mellem den dynamiske designduo Format Design og den jyske møbelproducent Boel Jensen har båret frugt, og Melon-stolen står nu plukkemoden i en butik nær dig.

Pris: fra 13.995,-
Fledelius, Ved Klosteret 6-12, Kbh Ø

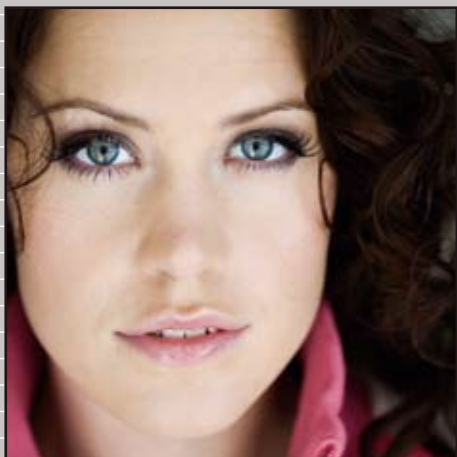

Haute Couture

Du ringer, vi producerer. Sådan lyder mottoet hos danske Hover Collection der er sprunget detail-leddet over og tilbyder skræddersyet design direkte fra værkstedsdøren. De svævende møbler er desuden lette at komme under med en støvsuger.

Pris: 25.000,-
Bestilling på www.hovercollection.com

VÆLG 6 STEDER I KØBENHAVN

3 der *topper*

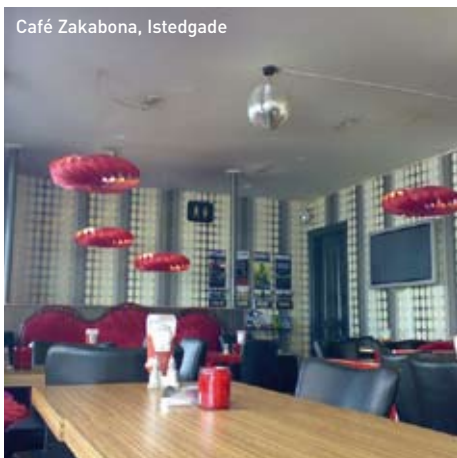
3 der *flopper*

Af Anna David, 22 år

Sangerinde. Nyt album udkom 1. oktober.

TOP

Café Zakabona, Istedgade

CAFÉERNE PÅ ISTEDGADE

Caféerne på Istedgade er et klart hit hos mig, især når jeg skal hygge med en god veninde. De har de lækreste brunch. Og på det sidste har jeg været der ret tit fordi jeg er ved at få lavet nyt køkken. Jeg synes generelt at Istedgade er et cool sted. Der er plads til en masse forskellige type butikker og mennesker. Det er skønt at alle bare kan være sig selv!

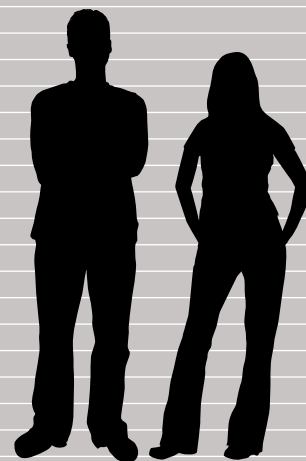
CINEMAXX PÅ FISKETORVET

De har lækre Nachos og gode sæder. Jeg synes altid det er dejligt afslappende at tage i biografen. Og så er det altså bare en større oplevelse at se film på et stort lærred end foran fjernsynet. Fisketorvet er i det hele taget et hyggeligt sted. Jeg kan godt lide at gå en tur i centret med en veninde og kigge på tøj. Min yndlingsbutik er Bahne. Jeg elsker at indrette, og der kan jeg blive inspireret.

KCLs BOUTIQUE

Hvis man skal ha' lækkert tøj, så vil jeg anbefale at tage ind til KCLs Boutique, Kattesundet 2. En super fed tøjbutik. De har blandt andet 'babyphat' og 'Rocawear'. Der findes ikke særlig mange tøjbutikker med hip-hop tøj til piger. Så af sted tøser!

FLOP

Foto: Brian Løkenburger

ÅBOULEVARDEN

Den ultimative nedtur i København er Åboulevardens sædvanlige trafikprop ved myldretid. Kan jeg undgå det, gør jeg det. Skal jeg absolut den vej, så prøver jeg at sige til mig selv at det ikke går hurtigere af at sidde og blive utålmodig og irriteret.

PALADS' MINDSTE SAL

Den mindste biografsal i Palads er simpelthen for lille, og rummet er stemningsløst. Ellers er Palads rigtig hyggelig.

RÅDHUSPLADSEN NYTÅRSAFTEN

Da jeg var seks år, fik jeg fyrværkeri på brystet og fik et sår af det. Da jeg var 15 år fik jeg en raket i ryggen. Jeg er SÅ bange for fyrværkeri, selv knaldperler! Jeg kan slet ikke nyde skønheden i fyrværkeri fordi hele atmosfæren skræmmer mig. Jeg føler mig prisgivet. Og når jeg ikke kan det, må jeg holde mig væk. Jeg forstår slet ikke at folk tør være på Rådhuspladsen nytårsaften.

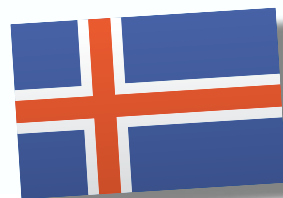
NORDATLANTEN I

Af Tom Nørgaard

KØBENHAVN

Cool **islandske** iværksættere, rå færøske værtshus-ambassadører, skæve **grønlandske** repræsentanter for **dansk** håndbajerkultur og tostjernet Michelin. Beboerne fra Danmarks gamle besiddelser i **Nordatlanten** sætter sig vidt forskellige spor i **København**. Se, hør, oplev og smag.

København er det fjerde hjørne i det nordatlantiske univers. I flere hundrede år og helt frem til efter 2. Verdenskrig var Grønlands, Færøernes og Islands kontakt til omverdenen forankret i den danske hovedstad.

Skibe lastet med tørfisk, saltede sild, hvaltran og skind blev losset og lagret på Den Grønlandske Handels Plads ved Nordatlantens Brygge og siden solgt videre til det europæiske marked. Senere lagde også passagerskibe fra Island til ved Islands Brygge.

Under og i forlængelse af Verdenskrigen slap Danmark grebet om kongerigets gamle besiddelser, og siden er indvandringen gået rask den anden vej. De senere års boom i den islandske økonomi har gjort islændingene synlige i

København med virksomhedsopkøb og åbning af flere markante caféer og butikker.

Færingerne gør kollegiebarerne usikre rundt om på Amager og omegn, og et mindretal af socialt nødstedte grønlandere fylder godt i gadebilledet på Christianshavn og Vesterbro hvor de gør en svær tilværelse tålelig med Bjørnebryg og en fed.

NORDISK MICHELIN

Nordatlanten har stadig dansk base på Nordatlantens Brygge hvor kulturhuset af samme navn ligger. Huset ligger helt præcis på Den Grønlandske Handels Plads for enden af Strandgade og er et fredet, næsten 7.000 m² stort pakhuis fra 1767.

Bygningen, der tidligere har heddet Islandske Pakhus og senere Det Grønlandske Pakhus, var i et par hundrede år centrum for samhandlen med Færøerne, Finmarken, Island og ikke mindst Grønland. I dag huser den meget passende Grønlands og Færøernes Repræsentationer, Islands Ambassade samt udstillingsrum for nordatlantisk kunst i hvilke man desuden kan lægge ører til blandt andet koncerter, foredrag og debatter.

Den tostjernede michelin-restaurant Noma havde ikke kunnet finde mere passende rammer for deres nordiske kogekunst end her for enden af muremester Conradis pakhuis, ved Christianshavns havnefront og med udsigt til blandt andet Nyhavn og det nye skuespilhus.

Noma – der er en fororketelse for nordisk mad – er eksklusiv leverandør af smagsprøver fra det moderne nordiske køkken og i øvrigt udråbt som verdens 15. bedste restaurant. Bestil bord i (meget) god tid!

Nomas æstetik er muligvis fransk, men råvarerne kommer i stor stil fra Nordatlanten: hestemuslinger, dybhavskraber og jomfruhummere fra Færøerne, skyr, helleflyndere, vilde laks, torsk og tang fra Island samt lam, moskusokse, bær og vand fra Grønland. For på finurlig eller kokketerende vis at understrege tilknytningen til det nordiske serveres en del af garnituren på flintesten, og kødet sættes til livs med dolk.

POLARNABOER

Noma og de nordatlantiske repræsentationer har beslægtede naboer – Dansk Polarcenter og Institut for Eskimologi og Arktiske Studier ligger i et andet pakhuis et stenkast væk, og det samme gælder Kalaallit Niuerfiats (tidligere Grønlands Handels) butik KNI der har til huse i Tranhuset.

I hvad Albert Jacobsen kalder gamle dage, kogte man her det tran der blev brugt til at belyse København. Albert står for driften af KNI der – foruden salg af blandt andet kogebøger, grønlandsk musik, kaffe og kaffesæt, forskellige former for kunsthåndværk, skibskiks, og grønlandsk honning – også er leveværdigt i mange forskellige nordatlantiske fødevarer, herunder moskusokse.

Det gør KNI i stand til at træde hjælpende til hvis det skulle knibe med forsyningerne hos fx Noma – hvilket i øvrigt er sket som Albert med en vis stolthed fortæller.

UMIMMAK-BØFFILIAQ

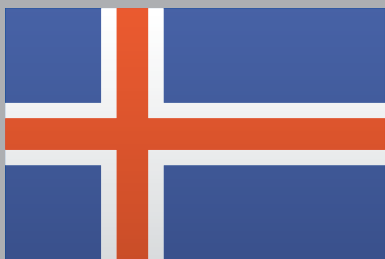
Der er flere andre steder i byen mulighed for at smage på Nordatlanten. Det kan man fx i de kulturhuse der for de fleste københavnere er en velbevaret hemmelighed.

I Det Grønlandske Hus i Løvstræde lokker spisestedet Ajamut fra tirsdag til fredag med dagens retter for 50 kr. Her kan man blandt andet få Umimmak-bøffiliaq: moskusoksebof eller Qeeraq-kigutillik-utaq: kogt havkat.

I Det Færøske Hus på Vesterbrogade, der ledes af musikeren Hans Petur í Brekkunum, »

IS Lýðveldið Ísland

Island var en del af Kongeriget Danmark fra 1380 til 1944 hvor det blev en uafhængig republik. Fik dog suveræniteten allerede i 1918.

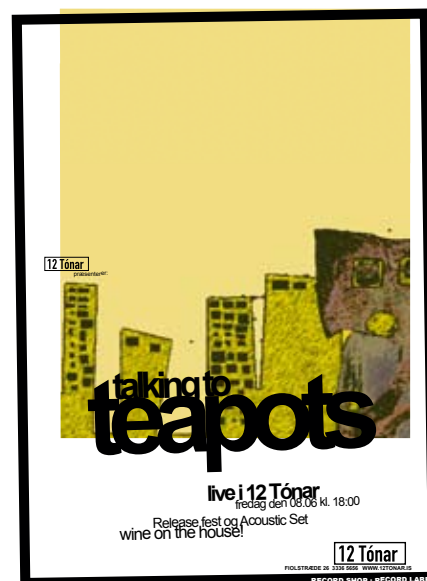
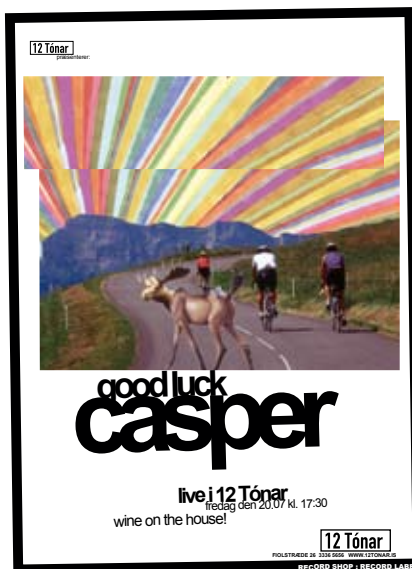
INDBYGGERE	307.000
OFFICIELLE SPROG	Islandsk. Dansk har, efter engelsk, status som 2. fremmedsprog. Der undervises i dansk fra 7. klasse.
STØRSTE BY	Reykjavik (192.000)
AREAL	103.000 km ²
ØKONOMI	Fiskeri står for mere end 60% af eksportindtægterne.
BNP PR. CAPITA	38.000 USD (CIA)
EMIGRATION	Der bor ca. 7.700 islændinge i Danmark.

FO Føroyar

Færøerne (fåreøerne) er en del af Kongeriget Danmark og har været det siden 1380. Siden 1948 har Færøerne haft selvstyre.

INDBYGGERE	48.000
OFFICIELLE SPROG	Færøsk og dansk.
STØRSTE BY	Torshavn (17.000)
AREAL	1.400 km ²
ØKONOMI	Fiskeri er altdominerende. Danmark bidrager årligt med ca. 1 mia. kr. i tilskud og udgifter til retsvæsen etc.
BNP PR. CAPITA	31.000 USD (CIA)
EMIGRATION	Der bor ca. 10.000 færinger i Danmark.

Pladebutikken og -forlaget 12 Tónar åbnede i 1998 i Reykjavik og blev et populært hang-out for byens musikere. I 2006 åbnede 12 Tónar en afdeling i Fiolstræde der har masser af nordisk musik og holder pladereceptioner med jævne mellemrum.

er der hver dag mulighed for at spise smørrebrød med færøsk pålæg i cafeen. Man kan også købe færøsk slik ogøl – fx Black Sheep der med en alkoholprocent på 5,8 rammer grænsen for hvad der er tilladt på Færøerne.

Hver tirsdag aften bliver der gjort særlig meget ud af det med færøske middage bestående af frisk lam eller hval, og kulturhuset lægger desuden rum til bibliotek, udstillinger med færøske kunstnere og koncerter. Her har man kunnet opleve flere af de færøske kunstnere der for tiden rider på en nordatlantisk succesbølge: Teitur, Eivør Pálsdóttir og Høgni Lisberg.

FÆRØSK VÆRTSHUSLIV

Høgni Lisberg bor som mange andre færinger på Nordens største kollegium, Øresundskollegiet på Amager. Af de omkring 1.500 studerende er lidt over en tredjedel fra Færøerne. De fylder godt i karaokebaren og i festområdet Sumpen, og der bliver gået godt til drikkevarerne – også dem der er stærkere end 5,8.

”Færingerne har måske nok en tendens til at klynge sig sammen. Men det gælder nok også mange andre folkeslag, gør det ikke?” spørger Høgni Lisberg.

Den succesfulde, nordatlantiske singer-songwriter bor sammen med sin kæreste på

Grønland er mest bebygget af småbyer. Efter Nuuk med ca. 14.000 indbyggere er den største by Sisimut med ca. 5.000. Her er vi i Uummanaq med 1.300 indbyggere.

» Langt de fleste færøske byer ligger ud til vandet. Her er det bygden Gjógv der kan prale af 49 indbyggere.

Øresundskollegiet i København, og de er ikke alene:

”Man plejer at sige at én procent af Færøernes befolkning bor herude.”

Høgni Lisberg sammenholder fordele og ulemper ved at bo på henholdsvis Færøerne og i København:

”Der sker meget med musiklivet på Færøerne, og alle kender og hjælper hinanden hvis man står og mangler noget. Til gengæld er mulighederne for at komme rundt og spille begrænset. Som musiker kan du måske rejse rundt og lave fire koncerter – så har man været hele vejen rundt. Her i København er

der mange flere muligheder i alle mulige retninger, den tanke er befriende.”

Også kollegiet Solbakken ved Enghave er kendt for at være et ’nordatlantisk kollegium’ som en af beboerne, Svend, fortæller. Her udgør færinger og islændinge tilsammen cirka halvdelen af beboerne.

Når de københavnske færinger går i byen, er det på værtshusnatklubben Skarv i Pilestræde. Bag den uforsonligt tilknappe facade rundt om hjørnet fra Bobi Bar udspiller der sig et løssluppet natteliv af næsten privat tilsnit. Som ikke-færing føler man sig som lidt af en partycrasher. Et forsigtigt bud er at 95 procent »

KN

Kalaallit Nunaat

Grønland er jordens største ø og har været en del af Kongeriget Danmark siden 1721 da Frederik 4. sendte præsten Hans Egede dertil. Siden 1979 har Grønland haft selvstyre.

INDBYGGERE	57.000
OFFICIELLE SPROG	Grønlandsk og dansk.
STØRSTE BY	Nuuk (15.000)
AREAL	2.166.000 km ²
ØKONOMI	Fiskeri er altdominerende. Danmark bidrager årligt med ca. 3,6 mia. kr. i tilskud og udgifter til retsvæsen m.v.
BNP PR. CAPITA EMIGRATION	20.000 USD (CIA) Der bor ca. 13.500 grønlandere i Danmark.

SMAG PÅ NORDATLANTEN

NOMA

Strandgade 93, Kbh K
www.noma.dk

Nordisk gourmetkøkken hvor råvarer fra Nordatlanten og omegn kombineres med fransk æstetik.

BOUTIQUE FISK

Falkoner Allé 37, Frederiksberg
www.boutiquefisk.dk

Mangotorsk og kuller i kokos. Gennemdesignet islandsk fiskeforretning og take away.

KN I BUTIKKEN

Tranhuset, Strandgade 100 F
Kbh K

www.kni.dk

Grønlandske kød- og fiske-specialiteter, kunstartikler, bøger m.m.

MØDE- OG VÆRESTEDER

DET GRØNLANDSKE HUS

Løvstræde 6, Kbh K

www.sumut.dk

Åndehul, mødested og samlingspunkt for grønlandere og grønlandsk kultur. Grønlandske specialiteter på menukortet.

DET FÆRØSKE HUS

Vesterbrogade 17A, Kbh V

www.faroehouse-fo.dana8.dk

Færøsk kulturhus med bibliotek, koncertarrangementer, slik, færøsk bryg i køleren og lækker hjemstavnsmad.

JÓNSHÚS

Øster Voldgade 12, Kbh K

www.jonshus.dk

Kulturhus med foreningsaktiviteter for islændinge som bor i Københavnsområdet.

CHRISTIANSHAVNS OG VESTERBRO TORV

Socialt nødstedte grønlanderes autonome dagligstuer.

SKARV

Pilestræde 43-45, Kbh K

www.skarv.info

En færøsk bastion i det københavnske natteliv med mulighed for at smage Föroya Bjór, opleve livemusik og færinger på ofte meget slap line.

KOFOEDS SKOLE

Nyrnberggade 1, Kbh S

www.kofoedsskole.dk

Social institution med lang tradition for arbejde med socialt udsatte grønlandere i Danmark. Værksteder til fremstilling af sælskindsprodukter, perlesyning og smykkefremstilling m.m.

DK

Kongeriget Danmark

Danmark betyder Danernes grænseland. Som en samlet nation med én konge opstår Danmark formentlig omkring år 700.

INDBYGGERE	5.450.000
OFFICIELLE SPROG	Dansk.
STØRSTE BY	København (1.200.000)
AREAL	43.400 km ²
ØKONOMI	Landbrug, maskiner, instrumenter, kemiske produkter, tekstilvarer og søfart er Danmarks vigtigste eksportartikler.
BNP PR. CAPITA IMMIGRATION	37.000 USD (CIA) Ca. 9% af befolkningen er indvandrere og efterkommere.

af gæsterne er færinger, og at de fleste kender hinanden.

Tidligere var FCK fodboldspilleren Tódi Jónssons natklub Jackways i Hausergade også et populært mødested, men stedet er konverteret til bøsseatklub under navnet Klub Tease – og så ved man nok at færinger forstår at holde sig væk.

LYDEN AF ISLAND

Bølgen af nordatlantisk musik indbefatter naturligvis også Island, og skulle københavnere ikke af sig selv få øje på det, bliver der gjort en del for at få rettet fokus mod de islandske kunstnere. Senere års stærke islandske investeringslyst, der i Danmark har manifesteret sig med opkøb af blandt andet Magasin du Nord, Illum, Sterling og Maersk Air, udspiller sig også på en anden, mere munter skala.

Pladebutikken 12 Tónar fra Reykjavik har plantet en agent på Fiolstræde med musik der hovedsagligt kommer fra Island, og musikorganisationen Beatless Propaganda, der drives af tre islandske studerende i København, forsøger med held at promovere islandsk musik. Beatless Propaganda fungerer som bindeled mellem københavnske spillesteder og islandske bands og solister. Flyselskabet Icelandair – der også står bag festivalen Iceland Airwaves i Reykjavik – har budt ind som sponsor, så rejsen til Danmark ikke slår hul i musikernes økonomi.

Nordatlanten er kommet for at blive. I København. ◀

► Island er i grove træk en øde ø med nogle islændinge langs kysten. Den næsten 3.000 km lange hovedvej, *Route One*, slår en ring om øen og skifter mellem at bugte sig rundt om bjerge og være snortlige på de flade stræk.

NORDATLANTISK KUNST

🇩🇰🇳🇵 NORDATLANTENS BRYGGE

Strandgade, Kbh K
www.nordatlantensbrygge.dk
 Nordatlantisk kunst i fredet pakhus fra 1767. Udstillingsstedet deler lokaler med Grønlands og Færøernes Repræsentationer og Islands Ambassade samt michelin-restauranten Noma.

🇩🇰🇳🇵 GALLERI SCT. GERTRUD

Knabrostræde 1A, Kbh K
www.gallerisctgertrud.dk
 8-10 årlige udstillinger med nordisk naturinspireret maleri, og kunstnere fra især Island, Færøerne og Danmark.

🇩🇰 BREDGADE KUNSTHANDEL

Bredgade 67 – 69, Kbh K
www.bredgade-kunsthandel.dk
 En af Danmarks ældre kunstforretninger med mange nordatlantiske, især færøske kunstnere i folden

🇩🇰🇳🇵 INUIT, ESKIMO ART GALLERY

Kompagnistræde 21, Kbh K
www.soelberg-antik.dk
 Salg af bl.a. fedtstensfigurer, smykker, bådmodeller og masker fra Grønland.

🇩🇰🇳🇵 NORDEN I FOKUS

Frederiks og Carls Bastion, Refshalevej 70-80, Kbh K
www.nordenifokus.dk
 Norden i Fokus synliggør nordisk kultur gennem udstillinger, koncerter, scenekunst, foredrag og debatarrangementer

🇩🇰🇳🇵 TRANHuset

Amager Strandvej 112, Kbh S
www.tranhuset.dk
 Kunst og husflid fra grønlandske, færøske og islandske kunstnere Tranhuset har taget navnet efter Tranhuset i Strandgade hvor det holdt til indtil for ikke så længe siden. Der sælges desuden nordatlantisk modetøj, kunsthåndværk og sælkød.

ANDRE STEDER

🇩🇰🇳🇵 JOLENE

Sorgenfrigade 4, Kbh N
Jolene, jolene, jolene, jolene
I'm begging of you, please don't take my man ...
 Dolly Partons country-evergreen har lagt navn til det nyeste skud på stammen af sansepirrende nordatlantiske steder. Den nye café ligger i en sidegade til Nørrebrogade, men det er to islandske piger der står bag, og inspirationen er hentet i Reykjavik-baren Sirkus.

🇩🇰🇳🇵 BIRNA

Istedgade 99, Kbh V
www.birna.net
 Den unge islandske designer Birna Karen Einarsdottirs *pay off* er passende nok 'cool com-fort'.

🇩🇰🇳🇵 AFTUR

Ahornsgade 8C, Kbh N
Islandsk secondhand goes avantgarde. Bárá og Raven designer og sælger genbrugstøj som Björk efter sigende er stor fan af.

🇩🇰🇳🇵 THE LAUNDROMAT CAFE

Elmegade 15, Kbh N
 Århusgade 38, Kbh Ø
www.thelaundromatcafe.com
 Café-darling og vaskeri i ét med masser af bøger til fri afbenyttelse langs baren. Åbnet af fire islændinge.

🇩🇰🇳🇵 12 TONÁR

Fiolstræde 26, Kbh K
www.12tonar.is
 Pladeselskab og -butik med base i Reykjavik og fokus på musik fra Sagæen. Den første filial udenfor Islands grænser ligger i Fiolstræde

🇩🇰🇳🇵 ZENSO HAIRDRESSER

Knabrostræde 25, Kbh K
www.zenso.dk
 Islændinge under saksen. Halvdelen af kunderne er landsmænd, og også i fritiden hænger de to indehavere af frisørsalonen, Inga og Birgitta, mest ud med islændinge. Birgittas kæreste er dog fra Færøerne. I øvrigt en rigtig god frisør med rimelige priser.

🇩🇰 ISAKSEN DESIGN

Chr. Winthers Vej 2
 1860 Frederiksberg
www.isaksen-design.dk
 Designere med grønlandsk rødder der efter eget udsagn henter inspiration i "Nordatlantens rå kraft, åbne vidder og kontrastfulde landskab".

🇩🇰 DANSK POLARCENTER

Strandgade 100H, Kbh K
www.dpc.dk
 Videns- og servicecenter for danske myndigheder, forskere og institutioner der beskæftiger sig med polarforskning og arktiske forhold.

🇩🇰🇳🇵 GALLERIERNE PÅ ISLANDS BRYGGE, NJALSGADE OG STURLASGADE

I gamle dage lagde mange passagerskibe fra Island til ved det vi i dag kender som Islands Brygge. Det er dog ikke grunden til at bryggen har fået det navn den har. Navnet Islands Brygge er derimod knyttet til de øvrige gader i kvarteret der enten er opkaldt efter byer hos de nordatlantiske naboer eller mimer den nordiske mytologi. Gallerierne i Njalsgade og Sturlasgade er under alle omstændigheder værd at besøge.

Nu kører der S-tog hele tiden

Den nye køreplan gør det nemmere end nogensinde for dig at komme hurtigt rundt på S-togsnettet. I dagtimerne er der nu tog hvert 10. minut på alle linjer til og fra city, og i city er der altid kun 2-4 minutter imellem togene. Samtidig er der færre linjer at holde styr på, men flere afgangene end før. Få den nye køreplan på stationen eller tjek dsb.dk/s-tog

Futuristisk retro

Drej kuglefingeren 360°

Måske en lampeklassiker in spe? Idéen er egentlig uhyre simpel: en diskret lampefod med en stang i to led og et kuglerundt lampehoved. Ikke så mange dikkedarer og ikke så meget lir der død-og-pine skal få lampen til at se anderledes ud end alle de andre. Og lige præcis derfor stikker den tyske *Ballfinger* lampe sit runde hoved op i skoven af designerlamper. De simple former leder tankerne hen på både Bauhaus fra 20'erne og på noget ubestemmeligt 'moderne'. En slags futuristisk retro og et skoleeksempel på godt design: Det er *idéen* der holder. Det overflødige er barberet væk, og tilbage står en simpel form der ikke kan lægges til eller trækkes fra, men som alligevel er helt sin egen.

Designeren hedder Roland Schneider, og han har konstrueret lampen med kugleled, så den kan bevæge sig fulde 360 grader rundt. Lampen kører på 12 volt og bruger halogenpærer, men transformatoren er indbygget i foden, så man slipper for den irriterende plastikkasse. Ballfinger kom i dansk handel i foråret og fås både som gulv-, væg- og skrivebordsmodel i farverne sort, hvid og orange. «

□ Fås blandt andet i Casa Shop, St. Regnegade 2
Bordlampe: 3.490,-
Gulvlampe: 4.590,-

- Øverst Ballfingers enkle former skjuler alle kabler.
- Nederst Transformatoren er indbygget i lampens fod.

DET ER IKKE LET...

...at være ryger i København – jagten på sundhedskætteerne fortsætter ...

PHOSPHORESCENT Pride

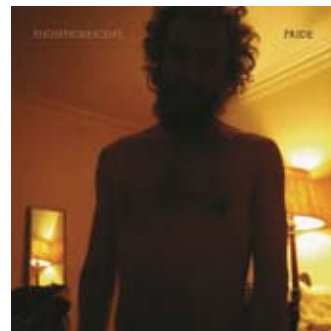
Sommetider rammer enkelte af udgivelserne fra den alternative amerikanske rockscene de danske lyttere som åbenbaringer, skrev vi i sidste nummer. Så sandt! Er man til den afdæmpede og atmosfærefyldte af slagsen, er der nemlig optimale forudsætninger for at det netop er hvad der vil ske ved et nærmere bekendtskab med Matthew Houck aka Phosphorescent og dette helt igennem fantastiske album. For med *Pride* har dette for danskere ubeskrevne blad begået et sjældent mageløst album, et værk af den slags der med sugende og hypnotiserende kraft tryllebinder og fascinerer fra ende til anden. Disse underligt sløve og slæbende melodier besidder en nærmest shamansk og organisk poesi og magi, og med Houcks melankolsk klagende vokal i forgrunden skabes drømmeagtige stemninger af en verden af i går, emmende af trommedans og ulvehyl. Meget pas-

sende står den gåsehudsfræmkaldende og mesterlige 'Wolves' centralt på dette værk der befinder sig et sted i grænselandet mellem lo-fi indie-rock, country og blues, og som i al sin uforløste søgen og dragende mystik er noget af det smukkeste hørt meget længe.

Henrik Jensen

Udkommer 22. oktober
Dead Oceans (import)

BEIRUT The Flying Club Cup

For nogle år siden var det Bright Eyes, nu er det Zach Condon aka Beirut der udråbes til USAs nye musikalske wonderboy. Men trods sådanne sammenligninger er Beirut helt sin egen. Hans musik er simpelthen unik, også på dette andet album der ikke som debut nummer en klar inspiration fra folkemusik fra Balkan, men i stedet er en kærlighedserklæring til det gamle Frankrig og koryfæer og inspirationskilder som Jacques Brel og Serge Gainsbourg. Det imponerende er at Beirut på forunderlig vis forener dette udgangspunkt med en meget moderne indiepop-lyd, og at resultatet er overvejende vellykket.

Henrik Jensen

Udkommer 8. oktober
4AD/Playground Music

TURIN BRAKES Dark on Fire

Betegnelsen indie bruges efterhånden om næsten alt andet end den mainstream der fylder godt op på P3s playlister. Duoen Turin Brakes falder derfor ind under den betegnelse, men man kunne også kalde deres musik for folk-pop. De engelske barndomsvenner er underligt oversete i Danmark, mens de i hjemlandet opnår pæne placeringer på hitlisterne, selvom de altså ikke har guldkæder om halsen eller store patter at svinge med. *Dark On Fire* når ikke op på samme niveau som *Ether Song* fra 2003, men det er tæt nok på til at du bør give dine trætte P3-ører en puster og opleve hvad 'pop' også kan være.

Anders Ojgaard

Er udkommet
EMI Music

KATIE MELUA Pictures

Katie Melua er på få år blevet en af verdens bedst sælgende kunstnere. Men hvad er det så alle disse pladekøbere har købt? Tja, næsten præcis det samme som det, de får for pengene, hvis de køber dette nye album fra den yndige brite. Der er med andre ord ikke meget nyt under hyggebelysningen: Her er stadig så meget *café-latte-feel-good* at begæret flyder over. Her er stadig til overflod musik til klassens søde pige. Men her er saftsusemig ikke mange langtidsholdbare kalorier, og om du sætter denne eller en af de forrige plader på kan komme ud på ét. Stilstand er kunstnerens værste synd. Kom igen.

Henrik Jensen

Udkommer 1. oktober
Dramatico/Bonnier Amigo

Nyt i oktober

DAVE GAHAN Hourglass

Singlen 'Kingdom' skurrer dejligt, men ellers mangler der gode melodier på Gahans andet soloalbum. *AD*

ROBERT WYATT Comicopera

Galt og genialt fra den aldrig letfordøjelige engelske excentriker og tidligere Soft Machine-trommeslager. En musikalsk rejse af høj, høj kaliber. *HJ*

TWO GALLANTS Two Gallants

De overvejende dystre og smukke stemninger er pakket ind i en tilpas mængde galskab og ironi på San Francisco-duens nye samling fremragende rockmelodier. *HJ*

DEVENDRA BANHART Smokey Rolls Down Thunder Canyon

USAs psych-folk-hippie nr.1 goes salsa, samba og soul uden at miste fodfæste eller sit varemærke: smukke folk-ballader. Eventyrligt.. *HJ*

Skod - En rygeguide

På jagt efter de 40 gyldne kvadratmeter der kan lukke munden på rygeforbudet? KBH viser vej.

→ Vil du ikke skodde?
Så læs videre.

Eiffel Bars tilrøgede parisermiljø fra 30erne på Christianshavn kan du stadig unde dig en smøg til bajeren. I cowboybaren **McKluud** er der blevet indrettet en skammekrog hvor du uhemmet kan dyrke din forbudte last. **Märkbar** holder fast i smøgen sammen med weißbier og punkrock. Småt og tilrøget som enhver ryger elsker det. **Charlie's Bar** er endnu mindre, men har til gengæld bedre udluftning, så man har en chance for at nyde aromaen af sin *connaissanceur*-øl. **Vega** er blevet røgfri i Store Vega, Lille Vega og Ideal Bar. Til gengæld er der åbnet en lille bar på trappen, **Yankie Bar**, hvor man kan tænde op for tobakken mellem koncerterne. Simon Spies' gamle yndlingsværtshus, **Vinstue 90**, holder også liv i smøgen. Det er en nødvendighed, eftersom fadøllet skænkes uden tilsat kulsyre. Man må væbne sig med tålmodighed og cirka to smøger på at få sin øl. Nørrebros lille kælderbar, **Osborn**, har valgt at lade gæsterne pulse videre. Efter sigende fordi stedet er fyldt med nervøse fodboldfans. Den lille **Café Salonen** med de innovative sandwiches i Sankt Peders Stræde er Indre Bys pusterum for rygerlunger. Øllet er billigt på **Skippers Bodega** hvor man frit kan ryge – aktivt eller passivt. Stemningen

er bestemt ikke 'blue' når **Mojo** åbner dørene for Københavns natteravn. Ryg til *Late Night Blues* – hver aften året rundt. Tyskerne vil vide, at man skal kunne tage munden fuld for at gå ind på **Café Blasen** (= Café Blowjob på tysk). Men de nøjes vist med smøger i kælderbaren med de upålidelige åbningstider. **Riesen** – man forestiller sig en stor chokoladeklods, men det er en bar med tysk øl, John Mogensen-kander (sprut + øl) og en tre-årig rygefrist. Når solen får hjernen til at koge, er det godt med øl. Det har **Café Isbjørnen** på Islands brygge til 18 kroner per halve liter! Genfind en smule af ånden fra '68 med dine smøger på **Woodstock**. Studenterne kan trygt fortsætte dødsdruk på **The Moose** med en smøg i kæften. Baren med de uendelige happy hours har indrettet rygerum til gæsterne ligesom **Café Kellerrirk**. På **[a]lumnen** i Sølvgade har de været smarte og kombineret poolrum med røgeri. **Rust** genåbner efter brand i starten af 2008 med rygerum, og i Tivolis **Søcaféen** får du også lov til at sejle i egen båd lidt endnu. **Spunk Bar** på Istedgade holder røgfanen højt sammen med **Café Touché** i Viktoriagade. Og kommer du halsende ud af Hovedbanen, rygetrængende som bare fanden på grund af nedfaldne køreledninger og signalforvirring, er der rygelov på den fede måde i **Jernbanecaféen**. **Café Endestationen** er et passende navn for en rygebodega. Anderledes med **Lord Nelson** der hylder den halvblinde admiral med røg og 14 typer specialøl fra danske mikrobryggerier. På **Hviids Vinstue** kan du nyde en smøg efter dine tre stykker smørrebrød og en Tuborg til 55 kroner i det 40 mand store rygerum. Den studentikose **Café Halvvejen** er i forvejen et paradys for subsistensløse eksisterer med store fadbamser til 25 kroner. Nu får du også røg for alle pengene. Det er stadig tilladt at ryge i 'den lille livmoder', **Bo-Bi Bar**, hvor der serveres øl på flaske og hårdkogte æg til de sultne. Selvom Østerbro er en smule kedelig, bliver man i det mindste ikke snydt for sine smøger på **Cafe Rytme Hans**. Gothersgade holder liv i gaden med fire rygebeværetninger på stribe: **Natcaféen**, **Basement**, **TrykBar** og **Cucaracha**. I Pisserenden holder de sig heller ikke tilbage. På **Café Salonen** må der ryges, så snart køkkenet slukker for blusset. **Café Kabørk** kører samme koncept. Knap så fedtede **Tempel Bar** tillader rygning på hele 1. salen hele dagen. <<

RYG HVOR?

Kbh K

[a]lumnen, Sølvgade 103
Basement, Store Regnegade 26
Beduin Bar, Skindergade 20
Bo-Bi Bar, Klareboderne 14
Café Blasen, Nørregade 6
Café Halvejen, Krystalgade 11
Café Kabørk, Mikkell Bryggers Gade 7
Café Salonen, Sankt Peders Stræde 20
Charlie's Bar, Pilestræde 33
Cucaracha, Gothersgade 41
Eiffel Bar, Wildersgade 58
Hviids Vinstue, Kongens Nytorv 19
Lord Nelson, Hyskenstræde 9
Mojo Blues Bar, Løngangstræde 21C
Moose, The, Sværtegade 5
Natcaféen, Gothersgade 15
TrykBar, Møntergade 29
Woodstock, Pusherstreet, Christiania

Vesterbro

Café Touché, Viktoriasgade 2
Jernbanecaféen, Reventlowsgade 16
McKluud, Istedgade 126
Märkbar, Vesterbrogade 106
Riesen, Oehlenschlägersgade 36
Spunk Bar, Istedgade 17
Søcaféen (Tivoli), Vesterbrogade 3
Vega, Enghavevej 40

Nørrebro

Cafe Ali Baba (vandpibe), Jagtvej 27
Café Osborne, Elmegade 23
Rust (fra 2009), Guldbergsgade 8
Tempel Bar, Nørrebrogade 48

Østerbro

Cafe Rytme Hans, Østerbrogade 35

Amager

Café Isbjørnen, Reykjaviksgade 1
Café Schelenborg, Kastrupvej 67
Englandshus, Englandsvej 8
Kom Igen, Sverrigsgade 22
Boulevard Bodega, Amager Boulevard
Vinstuen, Christmas Møllers Plads

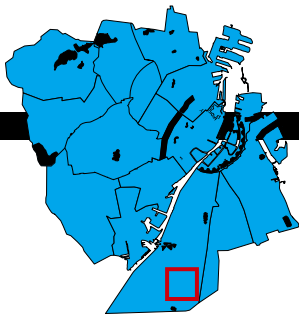
Frederiksberg

Café Endestationen, Falkoner Allé 26
Nani's (vandpibe), Finsensvej 18
Vinstue 90, Gammel Kongevej 90

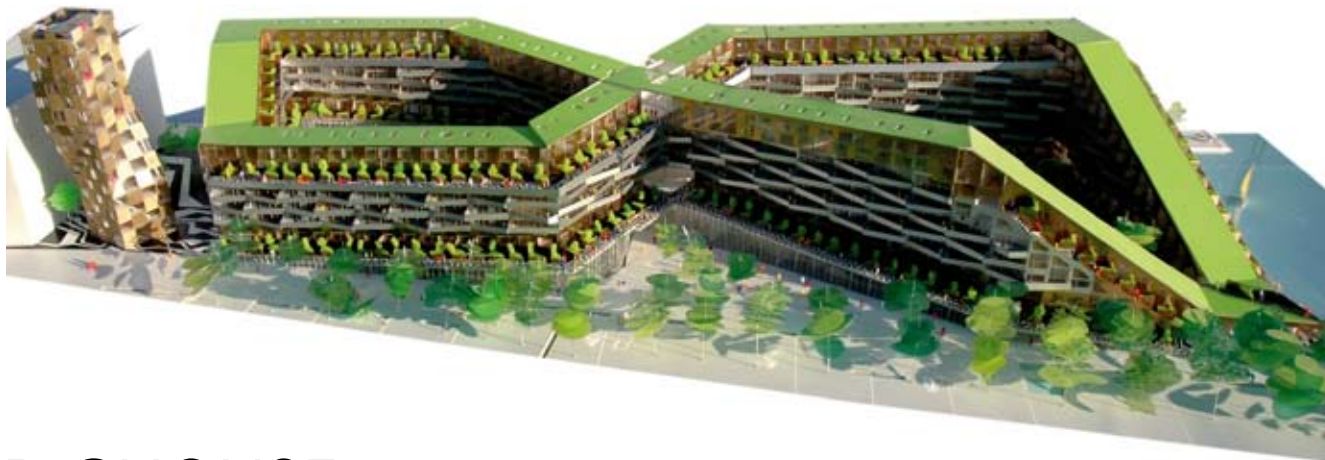
Listen er sikkert ikke helt komplet, men stærke kræfter arbejder på en total kortlægning. Ekstra Bladet har lavet et rygekort hvor du også kan tilføje nye rygesteder:

<http://web.ekstrabladet.dk/nationen/llk/rygning/index.html>

→ I bygningens sokkel af glas og i de nordvendte hjørner kommer butikker og kontorer til at ligge. Husets og tårnets facade får skiftende metalbeklædninger, mens taget beplantes med græs.

BIGHOUSE

Rækkehuse, penthouses og lejligheder under ét tag. Bjergsti, italienske trappegader og haveterrasser i højden. Har tegnestuen BIG fået storhedsvanvid?

Ørestad Nord og City er allerede godt på vej, og nu er det den sydlige del af den langstrakte og udskældte bydel der skal til at rejse sig af Amagers muld. Ørestad Syd skal forsøge at rette op på det klassiske problem der er opstået i Nord og City, nemlig at man ikke gider at opholde sig der fordi der er kedeligt. I Syd skal der være flere gader, stræder og pladser – og mere variation, så området kommer til at ligne en levende by og ikke en række kasser anlagt med lineal.

Et af de nye huse i Ørestad Syd bliver Big

House der kommer til at ligge ved bydelens kanal og med udsigt over den grønne Kalvebod Fælled. Husets arkitekt Bjarke Ingels og tegnestuen BIG er kendt for at tænke både stort og nyt, og Big House gør da også på sin egen måde op med Ørestadens firkantede glaskasser.

Ved at 'vride' den almindelige karréstruktur får byggeriet form som en stor klejne – eller et uendelighedssymbol om man vil. Et hug med en kniv i bygningens ene ende giver lysindfald til et stort gårdrum, og i den anden ende rager et 50 meter højt tårn, Little Tower, op over resten af byggeriet.

RÆKKEHUSE OG HIMMELTRÆER

Nu oses et 60.000 m² stort hus ikke ligefrem af atmosfære og komme-hinanden-ved-stemning, men ifølge Bjarke Ingels er visionen for Big House netop nærmiljø.

"Med bjergstien og haveterrasserne har vi løftet det sociale liv op i højden. Det bliver, så ungerne lige kan løbe hen til naboen," fortæller han begejstret.

Big House blander store penthouses, almindelige lejligheder og rækkehuse med en haveterrasse i tre tværgående bånd. I husets sløjfeknude er der plads til beboerrum, fællesaktiviteter og en biograf.

Udenpå huset snor en halvanden kilometer

→ "Hvor huset møder vandet er det presset ned for at lade solen komme ind i gården. I spidsen er der planlagt en café, og til hver side er der en slags italiensk trappegade og etagehuse der fører helt op til tagtoppen," fortæller Bjarke Ingels.

lang 'bjergsti' sig langs facaden og forbinder rækkehuse og lejligheder hele vejen op til taghaven i 11. etages højde.

"Vi har løftet en fotograf op i den højde hvor Big House-taghaven kommer til at ligge. Jeg siger dig, det er som at se ud over en afrikansk savanne. Udsigten er formidabel," fortæller Bjarke Ingels. <<

BIGHOUSEFAKTA

- 530 boliger fordelt på 50.000 m². 10.000 m² erhvervsbyggeri i stueetagen.
- Bygningen består af Little Tower på 15 etager/50 meter og Big House på 11 etager.
- Huset er tegnet af Bjarke Ingels og hans tegnestue BIG.
- Big House ventes at stå færdigt i 2009.

Forsalget er startet til efterårets store live-shows i Imperial...

KONCERT I EFTERÅRSFERIEN
Græsted Greatest Live

12. - 18. oktober

Syng med på alle de stensikre hits
fra Wikke & Rasmussens største filmsuccesser

**FLYVENDE FARMOR - HANNIBAL & JERRY - DER VAR EN GANG EN DRENG
VOLDSOM VOLVO**

Martin Brygmann - Kaya Brüel - Caroline Henderson - Souvenirs - Peter Belli - Daimi - Jytte Abildstrøm
Al Agami - Dario Campeotto - Anne-Grethe Bjarup Riis - Dieters Lieder - Allan Mortensen

DR BIG BAND

rune klan | går large

verdensmands-show med komik, tryl og storhedsvanvid

"Klasse, kong Klan" - Jan Eriksen, B.T.

"Rune Klan er en sjælden blomst, som det er en fornøjelse at se folde sig ud... Det er herregrineren." - Henrik Palle, Politiken

7 LIVE SHOWS I IMPERIAL 19. - 25. OKTOBER

Bestil billet på www.biobooking.dk eller tlf. 70 13 12 11 – se mere på www.runeklan.dk

arrangerer **Epoman**

Få billetter tilbage – skynd dig at bestille billetter

partnere: **NSM**

Ved Vesterport 4 / 1612 København V / www.biobooking.dk tlf. 70 13 12 11

På pubcrawl med naturmærkemanden

Af Jeppe Villadsen •
foto Signe Roderik

Fra **café til café**, gennem bar efter bar. Altid på samme mission: at **stoppe naturmærker ned i halsen på sagesløse cafégæster**. Et rungende 'HVORFOR' blafrer i den københavnske natteluft. Vi satte os **bag på cyklen hos ham med mærkerne**.

De fleste af os kender ham som naturmærkemanden, men faktisk hedder han Christian. Christian Poulsen, helt præcist. Han har det nu fint med at blive kaldt Naturmærkemand.

I 19 år har han bragt natur på papir til København. Det begyndte med at han fik et ark dyremærker ind ad brev-

sprækken sammen med et kuponhæfte, og som gammel dørsælger lå idéen lige for: Hvorfor ikke forsøge at sælge de farvestrålende mærker med dyre- og plantemotiver, tænkte han – og mixede i det øjeblik den særlige cocktail af dyrefrimærker og vandede vittigheder der lige siden har været hans varemærke.

01

Dagen starter hjemme i lejligheden på Frederiksberg. Han er ude med mærker hver aften fra ved halvsyvtiden til et-halvt om natten. Og ofte også i løbet af dagen. Hver dag. Året rundt. Op til 70 caféer, barer og restauranter dagligt bliver det til for 84-årige Christian Poulsen.

Ikke så mærkeligt man altid møder ham.

02

Af sted, af sted. Byen venter – der er mærker der skal sælges. Man ser det måske ikke lige, men naturmærkemanden skyder faktisk en forrygende fart på sin trehjuler. De ekstra hjul er fordi han dørjer med noget slidgigt.

”Jeg kan da godt mærke jeg er blevet ældre. Jeg kører jo ikke så hurtigt,” lyder det beskedent mens han sætter Deres udsendte i et vildt ryk over Åboulevard.

03

Op på mærkerne!”
Man skal være en sjælden gæst på byens beværtninger for ikke at have hørt opfordringen der kort efter følges op af spørgsmålet: ”Var det noget med nogle naturmærker?” På syngende midtsjællandsk dialekt.

Christian Poulsen er vokset op nær Dianalund nord for Slagelse. Han kom til København i 1951 – ikke med firetoget, men på cykel, som han siger. Indtil da arbejdede han på et bryghus på Lolland.

**Hvad kalder man en læge der tager sin egen temperatur?
En Doktorgrad.**

”Du går også med blade, gør du ik’!?” Første stop på en italiensk restaurant på H.C. Ørstedvej, Naturmærkemanden er i sit es. Svaret på spørgsmålet om at gå med blade, som de fleste smiler benægtende til, giver han selv i lystig triumf: ”Jooo, skulderblade!”.

Christian Poulsen er ikke bange for at gentage sit repertoire af vittigheder. Og for de af restaurantens gæster der ikke har hørt dem

før, løsner det stemningen. En icebreaker.

Belønningen udebliver ikke: to solgte ark, og et tredje bord er også lige ved at bide på. Arkene med frimærker er fra Verdensnaturfonden. Han køber dem for 15 kr. og sælger dem videre for 50. På en god dag kan han sælge 20 ark, men for det meste er det tættere på det halve.

04

»

05

Videre gennem det indre Frederiksberg hvor aftenen er ved at falde på. I Griffenfeldsgade passerer vi den nyåbnede café G-feld. Men der skal han ikke ind – de har sagt nej tak til hans besøg, forklarer Naturmærkemanden.

I stedet lægger han vejen forbi thairestauranten længere nede ad gaden.

“Naturmærker” råber tjenerne smilende efter ham. Han går fra bord til bord. Standser ved en børnefamilie og demonstrerer ‘drillepinden’, den træ-himstregims han har hængende ud af V-halsen. Finten er at skille de to træringe fra hinanden. Der er der ingen der kan, bortset fra Naturmærkemanden selvfølgelig.

06

Pitstop. Et glas minimælk og en ordentlig stak aviser som bladres igennem i et hæsblæsende tempo – sådan holder en

Naturmærkemand hvil på sin færd gennem byen. Alkohol rører han aldrig. “Jeg vil gerne kunne styre mig selv,” forklarer han.

Således bænket får KBH mulighed for at stille lidt af sin nysgerrighed på den omcyklende gåde.

Hvorfor er han aldrig blevet gift? “Det er ikke alle der bliver gift.”

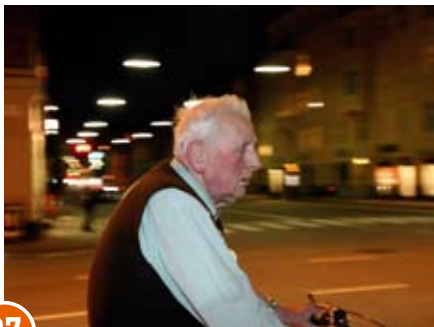
Er det sjovt at sælge mærker? “Det er godt at have noget at tage sig til.”

Christian Poulsen er ikke en mand af mange ord, men løfter alligevel sløret for det idégrundlag der aften efter aften driver ham ud i byens gader: “Den der ikke vil arbejde, han skal ikke ha’ føden, står der i Bibelen.”

Han kunne ikke drømme om at missionere, men faktisk er Naturmærkemanden en alvorligt troende kristen og med sin levevis noget i retning af legemliggørelsen af puritansk og arbejdsom protestantisme. Han har arbejdet siden han som 13-årig kom ud og tjene på en gård og de mellemliggende år været alt fra murerarbejder til nattevægter.

Og hvad med pengene? Selv om det ikke ligefrem er nogen millionforretning, bliver det da til noget.

“Det er godt at spare.” Hver en krone spares op. Når han engang er væk, bliver pengene delt mellem Gigtforeningen, Kræftens Bekæmpelse og hans eneste tilbageværende søster.

07

Videre på farten. Christian Poulsen sidder nødig stille ret længe ad gangen.

Cyklen, som fragter ham rundt, har han købt for 7.000 kr. En udsædvanlig ødsel investering for en mand der ellers lever som ukroket klunserkonge – og er stolt af det! Brugt tøj, mad fra supermarkedernes containere, og alt hvad han ellers kan samle sammen på sin vej.

08

Forlegne smil og blikke der slås ned. Rysten på hovedet – “ellers tak”.

“Jaa, de fleste siger nej,” nynner han på sit midtsjællandske uden at det ser ud til at genere ham. “Afslagene, dem har jeg vænnet mig til.”

Det kræver stamina at sælge naturmærker. Måske er det de mange år som dørsælger der har givet øvelsen. Op gennem 50erne arbejdede han som såkaldt kartoffelagent hvor han gik fra dør til og solgte kartofler. Han arbejdede for Klaus Riskjærs far – lige omkring den tid hvor Klaus blev født, fortæller Naturmærkemanden stolt.

Hvad kalder man Tivoli bagfra?
I LOV IT!

09

Det groover til Ace of Base på The Laundromat Cafe i Elmegade.

”Hej Christian! Ja, jeg går med skulderblade,” råber en pige fra sit bord i enden af lokalet. Det er Maya, hun har arbejdet på Sebastopol. Det er herfra hun kender Christian.

”Han er så dejlig – vi plejer at give ham gratis varm kakao.”

”Naturmærker?” forsøger Naturmærkemanden.

”Nej, jeg har jo allerede købt nogle,” svarer Maya. ”Har du nogen nye vittigheder?”

”Ved du hvad man kalder en englænder der ligger og sover på en hjørnesofa? ... en vinkel-sleeper!”

”Den har du fortalt,” siger Maya med et opgivende smil.

Han hiver i stedet drillepinden frem.

På vej ud får KBH et tilbud som er svært at afslå. ”Vil du ha’ lidt mundgodt?” spørger Naturmærkemanden og finder en stor boks med miniflødeboller frem fra kurven bag på cyklen.

For mange er han byens helt egen hyggelige bedstefar der på forunderlig vis har gjort café-københavnerne til sine børnebørn. For andre bare en letirriterende onkel der aldrig bliver træt af at fortælle de samme historier.

10

Næste stop Mexibar. Han forsøger sig med drillepinden i den øredøvende discolarm, men uden held. Nej tak, ingen købere i den fugtmættede tropekælder.

Videre over Sankt Hans Torv til café Sebastopol.

”Det er da dig der går med skulderblade,” driller en gæst godmodigt.

”Jeg var på Café Svejki i fredags – der var du også!” lyder det fra den anden ende af lokalet mens en tredje bemærker: ”Han er her hver gang jeg er her – han er hyggelig.”

11

KBH er kørt træt og skal hjem i seng, Christian skal lige runde Nansensgade-kvarteret før

han kalder det en nat. Naturmærkemanden takker af for denne gang. Vi ses – helt sikkert! «

SIDSTE NYT

NATURMÆRKEMANDEN DROSLER NED

En pludselig og voldsom prisstigning på naturmærkerne tvinger Naturmærkemanden ned i gear. Fremover vil han kun køre et par timer om dagen ”for hyggens skyld”.

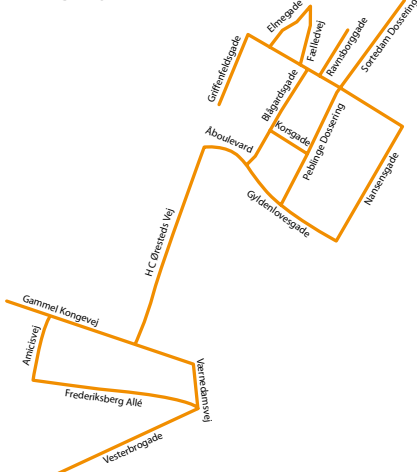
Årsagen er at Verdensnaturfonden uden varsel har sat prisen på naturmærkerne op fra 15 til 50 kr.

”Nu må jeg sælge dem for 70 kr., og det er der ikke mange der er parat til at betale,” udtaler Naturmærkemanden.

”Så fremover bliver det mest nogle korte ture for at få lidt motion, snakke med folk, fortælle nogle jokes og læse aviser,” siger en tydeligt skuffet Naturmærkemand og tilføjer:

”Det er jo ellers mange penge jeg har skrabet sammen til dem, jeg køber for 5-10-12.000 kr. mærker ad gangen.”

HANS RUTE

Sådan ser Naturmærkemandens rute ud på en typisk weekendaften – op til 70 caféer, restauranter og værtshuse bliver det til. Tidligere dækkede han også hele Indre By, men droslede lidt ned for et par år siden.

ULOVLIG AFTALE

Verdensnaturfonden forklarer at prisen på naturmærkerne i mange år har ligget fast på 50 kr., men at de for år siden indgik en sær aftale med Naturmærkemanden om at han kunne købe mærker til lav pris og sælge dem til fuld.

”Men vi har for nylig modtaget et brev fra politiet der siger at reglerne er sådan at privatpersoner ikke må tjene på indsamlinger medmindre de har et ansættelsesforhold, og det har vi jo ikke med Christian. Så af lovmæssige grunde kan vi ikke fortsætte samarbejdet,” siger Ida Thuesen fra Verdensnaturfonden.

”Noget andet er at vi kom til at overveje at det heller ikke er smart at folk ude på caféerne tror overskuddet går ubeskåret til Verdensnaturfonden når to-tredjedele faktisk går til Christian,” siger hun, men beklager det:

”Vi har altid sat utrolig meget pris på Christians støtte og synes det er rart når han kommer i huset, og han har doneret mange penge til os, så vi er kedede af at måtte hæve prisen.”

Anna Kirstine Mulvad

Født i 1979 og opvokset i Rødovre og Paris. Bor i Nordvest. Studerer visuel kommunikation på Danmarks Designskole og vandt i maj måned konkurrencen om årets Kulturnat-plakat. Laver desuden kortfilm sammen med kæresten Mads.

Jeg havde dreadlocks og gik rundt i batiktøj, og folk råbte af mig at jeg skulle gå i bad

Jeg gik på Den Franske Skole i ti år, og det var virkelig et specielt sted. Det var heller ikke altid lige fedt. Der var mange af de franske lærere der ikke var særlig glade for at være i Danmark, og de brokkede sig over danskerne og kaldte det et lorteland. Det var ikke lige muntert hele tiden at skulle sidde og høre på. Og så var det franske skolesystem heller ikke super pædagogisk.

Jeg blev lidt flippet, efter jeg gik ud af gymnasiet. Så skulle det hele opleves. Jeg begyndte at gå meget i byen og var rigtig glad for Roskilde Festival. Jeg har også været på Midtjys Festival to eller tre gange, men det var nogle helt andre mennesker der kom dér. Folk gik rundt i hvide t-shirts og var ikke særlig tolerante. Det var sådan lidt bondsk. Jeg havde dreadlocks og gik rundt i batiktøj, og folk råbte af mig at jeg skulle gå i bad. Jeg var åbenbart ulækker.

Da jeg var helt ung ville jeg være kunstner og gå på Kunstakademiet. Jeg har altid interesseret mig for klassisk kunst. Jeg tror det er det dér med håndværk. Jeg kan helt få et sug i maven når jeg ser ting der er smukt udført. Et stykke grafisk design på gaden har samme effekt som flot arkitektur. Det gør det rart at gå i byen, og det er godt for sindet. Jeg bliver glad.

Jeg tror situationen for dansk design er god. Men det er mere inden for beklædning og industrielt design end på det grafiske område. Designing kan man eje på en anden måde. Det er måske sjovere at have en flot skål eller en gummi-urtepotteskjuler. Men jeg tror der er rigtig mange der ikke tænker over at vi er omgivet af grafisk design. Men der er også virkelig meget grimt. De fleste reklamer synes jeg er tudegrimme.

Jeg har deltaget to gange før i Kulturnatplakatkonkurrencen. For to år siden vandt jeg andenpræmien, og sidste år vandt jeg ingenting. Der var jeg skuffet. Det er en rigtig god konkurrence fordi temaet er så åbent. Og fordi Kulturnatten er lidt eventyrlig. Jeg kan godt forstå folk kan lide min ugle. Den er iøjnefaldende og kan fortælle en masse ting. Den har personlighed. Jeg har det selv som om at den dér ugle, den er min ven.

Jeg kunne ikke tænke mig at bo andre steder end i København. Men jeg tror ikke jeg er egnet til at bo inde midt i centrum. Jeg kan godt lide at tage gummistøvler på og gå ud og grave i jorden. Min familie har et sommerhus på Fur, og det kunne være sjovt at flytte derop et år og købe en ged og nogle høns og være selvforsynende. Der er stille og roligt, men også for stille og roligt. Men et enkelt år kunne måske være fint. Hvis jeg kan få internet deroppe!

Jeg har ikke brug for at der er mennesker omkring mig hele tiden. Jeg kan bruge 100 år på at sidde i min egen verden og lave noget som virker fuldstændig ligegyldigt. Jeg kan godt lide at gå på loppemarkeder og i genbrugsbutikker. Jeg kan virkelig mærke en glæde hvis jeg finder et eller andet som er helt vidunderligt fantastisk. Ligegyldigt hvad det er. Om det så bare er en gammel papæske med nogle søm i – hvis etiketten er meget, meget flot, så kan det redde dagen.

Familien betyder rigtig meget for mig. Jeg har lige været i sommerhus i to en halv uge med min far og min bror. Det kender jeg mange der ikke kunne gøre. Det kan jeg ikke rigtig forstå. Man er jo helt sig selv når man er sammen med sin familie. Det er jeg i hvert fald. Mit barndomshjem er min trygge base. Hvis jeg en enkelt gang overnatter, sover jeg rigtig godt. Alle bekymringer og tanker er blevet hjemme.

Jeg er blevet mere til hyggelige middagsselskaber. Det har jeg det egentlig godt med. Jeg skulle lige omstille mig og vænne mig til tanken om at det måske bare er en æra der er slut. Nu skal der ske andre spændende ting. Jeg skal giftes til april, og jeg skal snart til at afslutte min uddannelse og finde noget arbejde. Jeg tror ikke man skal regne med at man får sit drømmejob i første omgang, og det er også okay. Bare jeg ikke ender som pædagog-medhjælper eller kassedame efter en fem-årig uddannelse.

Det er Kulturnat fredag den 12. oktober.

1807 Det er Østerport der leder gennem volden i højre side af Eckersbergs billede

1865 Østerport er væk og er nu kun et hul i volden der stadig står

1895 Resterne af Rosenkrands Bastion på Østvolden. Der gøres klar til at bygge en togstation

OLD SCHOOL KBH

OMKRING ØSTERPORT

**FRA KRIGSZONE
TIL KNUDEPUNKT**

1100-tallet

Mange påfund kan Christian 4. tage æren for, men et voldanlæg omkring København er ikke et af dem. Allerede i middelalderen var byen nemlig omkranset af en jordvold der strakte sig fra nutidens Gothersgade i øst til Vester Voldgade i vest. Københavns første Østre Port lå ved Kongens Nytorv.

1647

Christian 4.s hæsblæsende udbygning af byen betyder et nyt, bedre og bredere voldanlæg der løber langs den nuværende jernbanelinje mellem Østerport og Nørreport. Med i projektet er en ny Østerport der anlægges ca. 200 meter syd for hvor togstationen ligger i dag.

1659

Den nye port står sin prøve da svensken stormer København en iskold februar nat i 1659. En ikke uforberedt hær af civile og militære københavnere står klar på volden med kanoner, morgenstjerner og kogende tjære, og broderfolket lider et sviende nederlag. Østerport slipper med skrækken.

1708

I 1708 flyttes Østerport til en position lidt nord for Nyboder. Porten, der senere skal blive trafikåre for borgere på vej til deres landsteder, har i 1711 den mindre glamourøse rolle som fragtvej for de døde under den store pestepidemi der koster en tredjedel af byens befolkning livet.

1755

Det store udland begynder at bygge forstæder, og København vil være med. Byggeforbudet i udenvoldsområdet lempes, og staten lokker med præmier til byggelystne borgere. Da englænderne under bombardementet i 1807 udnytter de nye huse som skjold, strammes der dog i en periode op igen.

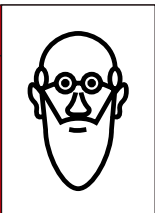
I samarbejde med

BYMUSEET

Vesterbrogade 59
København V

www.bymuseum.dk

man, tor-søn: 10-16
ons: 10-21
tir: lukket

Tekst: Gitte Jørgensen

Volden er væk, og Københavns Østbanegaard står færdig **1898**

1850

Københavnerne er efterhånden godt trætte af statsformynderi og af at bo i en overbefolket 'urtepotte', og kraftige liberalistiske vinde begynder at blæse over byen. Handelen sættes fri, Øresundstolden afskaffes og snart indhenter fremskridtet også de gamle byporte.

1857

Som den sidste af byens fire porte må Østerport lade livet, og tilbage står kun et hul med kælenavnet Østerports Gab. På grund af sin lidt isolerede beliggenhed i byen får en del af den nordligste Østervold langs Øster Voldgade lov at stå – til glæde for det promenerende borgerskab.

1897

I 1897 får det gamle Østervold-område sin første jernbanestation, Københavns Østbanegaard. På grund af sin placering tæt på den hedengange byport skifter stationen i 1934 navn til Østerport. Den smukke bygning er endestation for kystbanen og har ingen forbindelse til centrum.

1913

I 1913 må det sidste stykke Østervold vige pladsen for boulevardbanen mellem Hovedbanegården og Østerport. Som et plaster på såret bygger DSB en gangbro fra Stokhusgade til Østre Anlæg som dog sprænges væk i 1984 for at gøre plads til nye ledninger.

2007

Østerport kan passager-statistisk ikke konkurrere med kollegaen Nørreport, men er alligevel et af byens helt store trafikknudepunkter. Den nyrenoverede Oslo Plads og den brede Dag Hammarskjølds Allé giver området en vidde der står i skærende kontrast til det gamle Nyboder-kvarter.

Østerbro er for alvor ved at brede sig **1911**

I dag er Oslo Plads foran Østerport et af byens trafikknudepunkter **2007**

Foto: Benny Allan Andersen

Aktuel særudstilling

Storbystømme
Vand, varme, lys og
latrin i 150 år

LYKKEGAARDS

DAULE

AF MORTEN LYKKEGAARD • ILLUSTRATION: SØREN MOSDAL

HVAD BLEV DER AF VESTERBRO?

Da jeg første gang flyttede til den famøse bydel i 2001, var Vesterbro det ultimative sted for unge sort-romantikere med hang til tilrøgede nætter og fordrunkent lommefilosofisk vås i sidegadernes småskumle barer. Vesterbro var én lang fest og det perfekte sted at befinde sig, mens man sværmede rundt i tyverne og endnu stod på sikker afstand af voksenlivets alvorstunge fordringer.

Jeg var dengang i slutningen af tyverne og for hvem ved hvilken gang blevet husvild og endt på en gulvmadras hos en ven. Lejligheden var på størrelse med et cykelskur og i nogenlunde samme forfatning hvad moderne faciliteter angik. Interiøret var slidt i bund, det snævre køkken med summende halogenlampe i loftet bestod ikke af meget andet end et primitivt udstyret gaskomfur der var ved at ruste op, og skulle man i bad, måtte man traske tre etager ned til fællesbadet i kælderens.

Jeg var lige røget ud af et årelangt forhold, stod med stumperne af et uforståeligt speciale om tysk idealisme mellem hænderne og følte at alt i mit liv var én stor brølende orkan. Intet sted på kloden egnede sig bedre til denne sindstilstand end Vesterbro, så det næste års tid gav jeg los for alle mine indre dæmoner og gennemtrawlede hver en dødsrute på kryds og tværs. Mens alkoholen ætsede sig vej igennem blodet og ud på morgenen slubrede de sidste rester af hjernekapacitet i sig, mente jeg i splitsekunder at have gennemskuet livet i al dets svimlende, metafysiske kompleksitet. Det var, kort sagt, et temmelig patetisk show.

Stort set alle jeg kendte dengang boede i saneringsmodne lortelejligheder, og hver morgen (eller ofte et godt stykke hen på formiddagen) stod garvede vesterbrogensere med furede fjæs og hæse stemmer og småsludrede med de unge, spinkle tilflyttere uden for fællesbadet – ofte med blot et håndklæde om livet og uforudsigeligt morgenhår. Det var svært at gemme sig for naboerne når man dagligt gennemgik dette ritual.

Nu er jeg efter fem års eksil på Nørrebro vendt tilbage til Vesterbro – endda til den samme bygning, jeg boede i dengang. Og intet er længere det samme. Alle lejligheder er udvidet, sat i stand og steget med 500 %, de gamle vesterbrogensere er udrenset, og hver dag kl. 16 begynder et kor af unger i baggården at konkurrere om hvem der hurtigst kan skribe sine lunger af led. To mødre med cykelhelme står og betragter herlighederne mens de diskuterer de seneste forbedringer på bygningen.

For nylig var der loppemarked og gadefest i kvarteret. Hele dagen stod jeg med min kæreste og hendes søster og forsøgte at sælge tøj, cd'er, bøger og tegneserier mens vinden slyngede kortvarige tornadoer ned mellem bygningerne, så vi konstant måtte styrte rundt i gaden for atter at indfange vores kære ejendele. Over for os havde Emmerys slået en bod op. Og I ved hvordan det er – folk går amok når de ser godt brød.

Det var alt sammen vældigt hyggeligt og familievenligt, men allerede kl. 21 var gaden nærmest tom for mennesker. På scenen for enden af gaden vrikkede to dj's løs foran én enkelt dansende sut med hund der gjorde en forbilledlig indsats for at fremmane fordums storhedstid, men det var ligesom ikke nok til at sætte gang i de 10-15 mennesker der stod og skutede sig i efterårskulden.

I de nyrenoverede lejligheder anede man skygger i bevægelse der tydede på menneskeliv. Men ingen kom ned på gaden for at deltage i festen. Det er efterhånden svært at skelne Vesterbro fra Østerbro.

KALENDEROKTOBER

KULTURNATTEN

Horder af københavnere og andre natteravnne i gåsegang gennem byen er en oplevelse i sig selv - og på denne magiske Askepot-aften kan du inden slaget tolv boltre dig i 700 mere eller mindre spektakulære arrangementer over hele byen.

12. oktober
Program og salgssteder på www.kulturnatten.dk

SOUND AROUND

Der skal mere end en bro og billige boliger til at knytte malmøboere og københavnere sammen, og ifølge kræfterne bag den nye internationale musikbiennale, Sound Around, kan kontaktilmen meget vel hedde elektronisk musik. I 18 dage fylder de eksperimenterende rytmer himlen over Øresund.

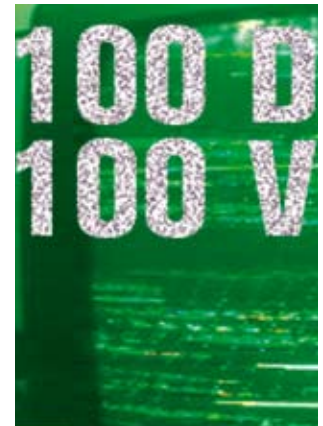
4. - 21. oktober
www.sound-around.org

SNEDKERNES EFTERÅRSUDSTILLING

En vamset lænestol eller en bænk dér hvor havet slår ind over molen. Mulighederne er mange når deltagerne i snedkernes efterårsudstilling viser deres bud på et møbel designet til deres egen alderdom. Alle andre kan kigge med.

25. oktober - 11. november
Fabrikken for Kunst og Design, Sundholmsvej 46, Kbh S

100 DAGE - 100 VIDEOER

Hvordan får man gæsterne til at komme igen og igen? Det spørgsmål har sikkert givet mangan en presset museumsdirektør søvnløse nætter, men nu har Gl Strand muligvis knækket koden. Hver dag i 100 dage byder den gamle kunstforening nemlig på en ny video.

21. september - 27. januar
Gl Strand, Gammel Strand 48, Kbh K

HALLOWEEN

Det er amerikanisering af værste skuffe, men Allehelgensaften giver mulighed for at blotte gysen-genet og lufte de indre dæmoner. Datoen er 31. oktober, men Tivoli tager forskud på uhyggen i et univers af fugleskræmsler og ondskabfuldt grinende græskarhoveder.

12. - 21. oktober
Tivoli

Hovedbanegården
A B C E H

DESIGNERLAGERSALG

Engang var lagersalg lig med øde fabrikslokaler, rødekasser og en ublüfærdig prøvekultur. Den går ikke længere. Fanza har booket det hippe Pressen og lover loungebar, dj's og rigtige prøverum med spejle.

3. - 4. november
PRESSEDEN, Politikens Hus, Vester Voldgade, Kbh V

Vesterport
Hovedbanegården
A B C E H

FESTEN

En live ud-over-scenekanten udgave af uhyrlighederne i Thomas Vinterbergs kanoniserede dogmedrama er ikke for de tyndhudede, men med Ulf Pilgaard som patriarken Helge og musik af Mr Trentemøller er der lagt i kakkelloven til teater ud over det sædvanlige.

12. oktober - 14. december
Gasværket, Kbh Ø

Nordhavn
A B C E

KUNST, MAD & VIN

Varm øl med flødeskum er måske grund nok til at besøge den nye inspirations- og salgsmesse hvor du kan måske dig i delikatesser og udsøgte vine, mens du overvejer købet af dit nye sofastykke.

26. - 28. oktober
KB-Hallen, Peter Bangsvej 147, Frederiksberg

KB Hallen
F

www.bellinger.dk • tel. 86 21 35 00

BELLINGER®